

ספר מורשת מהדורה ב' הוכן ביחש"ם 650

כתיבה ועריכה: רס"ן בסין מיכאל

סגן לוטם עדשה

איסוף החומר: רס"ן בסין מיכאל

הפקה: רס"ן ניר אברהם

עיצוב גרפי: רס"ל צחי אייזיק

ייעוץ ועריכה לשונית: נילי גרבר

הדפסה:

הודפס בשנת 2015 תשע"ה

פרולוג

אם תראה אדם אוחז בורג בידו,
מסתכל עליו מכל צדדיו ובודקו היטב כאילו היה אוצר,
אות הוא כי בוגר חיל החימוש הוא.
כי זאת לדעת,
לדידם, הבורג הקטן הוא שהפעיל את המערכת המתוחכמת
והמסובכת ביותר.
מי ששם לבו לבורג,
אות הוא כי יפעיל גם מעבדה חדשנית ביותר.
זוהי תרומתו הנצחית של חיל החימוש.

מתוך:

פרקים בתולדות חיל החימוש / מקחש"ר – פברואר 1981

שיר היחש"ם

פוקח את העיניים לעוד יום חדש; לובש
את המדים, הקפה עוד לא גלש. מתחיל
את העבודה, בוחן את הכלי; כולם
עובדים במרץ – זה היחש"ם שלי! לא
מתפשרים, נותנים את הכול עובדים עד
הערב, עושים בגדול.

פזמון:

היחש"ם – נותנים פה את הנשמה.
היחש"ם – ויש פה גם משפחה. חיילים,
אזרחים, נגדים וקצינים – מקצוענים זה
אנחנו ואין מתחרים.

היחש"ם – נותנים פה את הנשמה.
היחש"ם – ויש פה גם משפחה. אם
הזכות היא לתת – אז אנחנו זוכים,
העוצמה היא יחש"ם. 650 הגיעו לכאן
נגמ"שים, רכבים פירקנו, תיקנו – יצאו
דנדשים. שירות אמתי לבית הלקוח
היחש"ם בחיל החימוש זה המוח! לא
מתפשרים, נותנים את הכול; עובדים עד
הערב, עושים בגדול!

דבר המפקד

תוכן העניינים

הקמת יחש"ם 652

בשנת 1954 החל תהליך של העברת חיילי חימוש מיחידות חיל האוויר ומיחידות חיל הים לסדנה המרחבית 641 שהייתה ממוקמת במחנה צריפין. קליטת בעלי התפקיד והתרחבות תחומי האחריות אפשרו את הקמת יחש"ם 652. את שרביט הפיקוד קיבל רס"ן דוד יצהר. היחש"ם קיבל לאחריותו אחזקה על מרכז הארץ ודרומה וכלל חמש סדנאות: בית ליד, צריפין, יפו, שנלר ואילת.

מרקם האוכלוסייה היה מורכב ברובו מעולים חדשים ממרוקו ומרומניה.

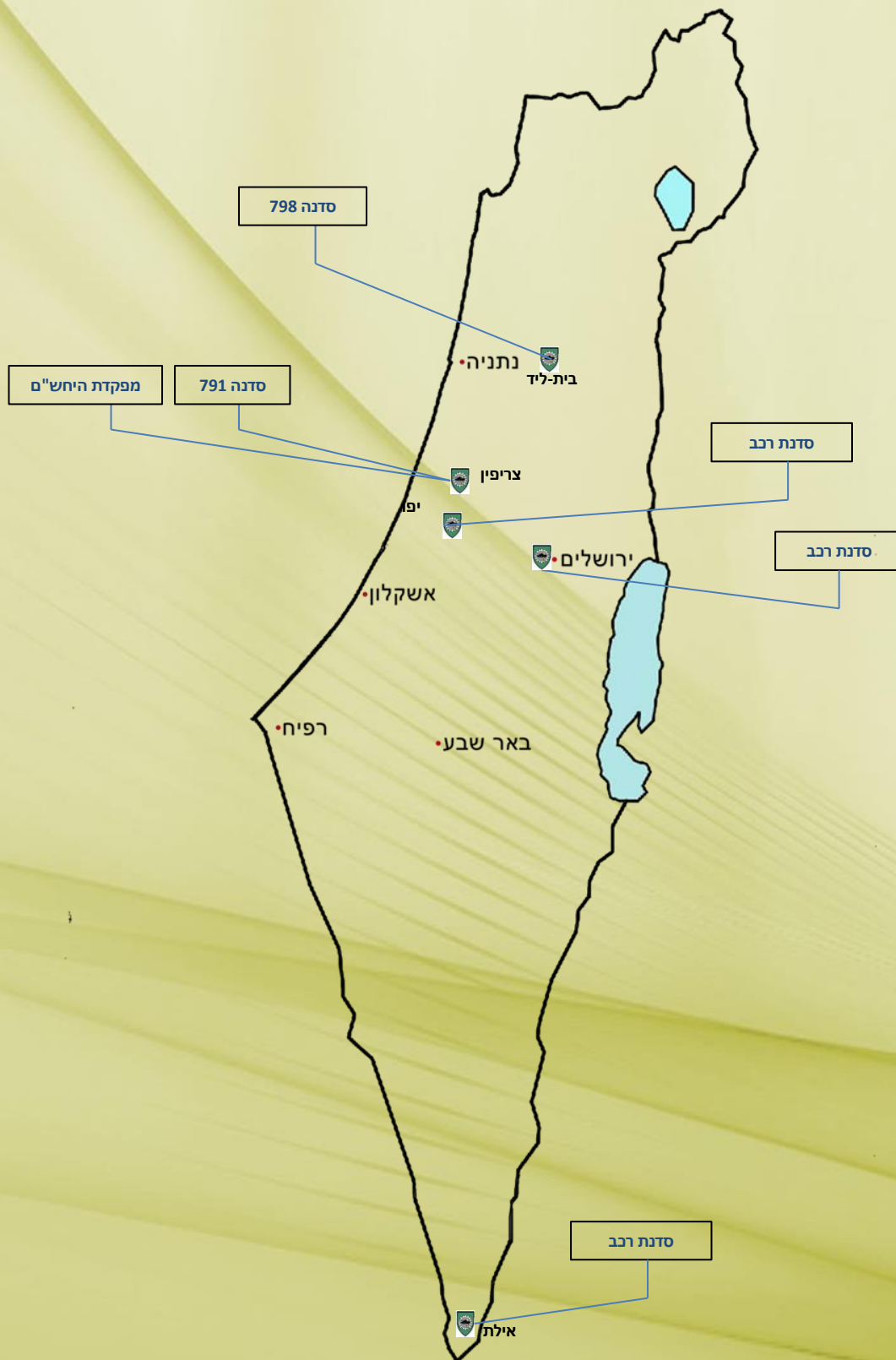
האחזקה הייתה בשיטת התיקונים בתוך הסדנאות בלבד ועם הזמן החלה להתגבש תפיסה של הקמת כוחות ניידים שיוכלו לבצע תיקונים בשטח ולהצטרף לכוחות הלוחמים במבצעים השונים. גיבוש תפיסת הניוד היה מרכיב מרכזי בפעילות היחש"ם שזה עתה נולד.

פריסת היחש"ם 1954

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

יחש"ם 652 מתאמן

כבר בשנת 1955 נערך תרגיל גדול של פריסת מערך המילואים בשילוב ציוד על גבי כלי רכב אשר אוחסנו במחסני החירום. תרגיל זה היה המודל הראשון למערך האחזקה בתצורתו החדשה המאפשרת ניווד של כוחות עד לשטחי הלחימה. למעשה, התרגיל הכין את כוחות היחש"ם בצורה נאותה לקראת מלחמת "קדש".

במהלך התרגיל תורגלה דחיפת החלפים לעבר הכוחות מהסדנאות. לרשות היחש"ם עמדו הכלים האלה: טנדר פורד, פורד, פיג'ו 207. החיילים היו חמושים בכלי נשק צ'כיים ממלחמת העולם השנייה ורובה סטן אנגלי. רכבי החילוץ שגרו כלים היו מדגם דיימונד טי.

דגם גרר מדגם DIAMOND T שהיו בשימוש היחש"ם

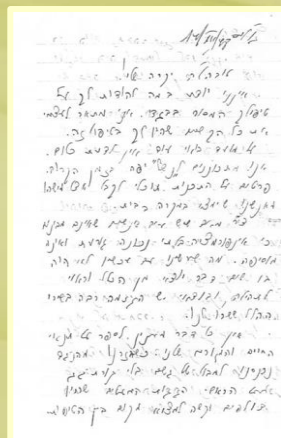

הידעת???

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מחנה עמנואל (מוכר גם בשם מחנה ג'וליס) הוא מחנה צבאי של צה"ל במחוז הדרום, בין המושב השיתופי משואות יצחק לצומת הודיה וסמוך לצומת נגבה וכביש 3. זהו ביתה של יחש"ם 650 של חיל החימוש, הנמנית עם יחידות האחזקה הגדולות בצה"ל ואחראית בתחום החימוש לכל היחידות בפיקוד המרכז. במחנה ממוקם גם בית ספר תיכון תעשייתי "אורט צור ברק".

המחנה נקרא על שמו של סרן עמנואל ברשי, סמג"ד גדוד 13 בחטיבת גולני שנפל בסוף דצמבר 1948 בפעולה נגד הצבא המצרי במהלך "מבצע חורב". "בסערת הקרב חש עמנואל לעזרת חייל פצוע והרימו כדי להוציאו על כתפיו מתחום האש; תוך כדי כך נפגע מרסיסי פגז ונפל בבוקר יום כ"א בכסלו תש"ט (23.12.1948).

מכתב לטובה

עמנואל ברשי ז"ל

הקמת סדנה גייסית

באמצע שנות ה-50, כשקמו בצה"ל חטיבות שריון בנוסף לחטיבה 7, הייתה רק סדנה חטיבתית אחת מצוידת לשרת חטיבת שריון - סדח"ט 699 ששישבה בלוד בפיקודו של רס"ן מונין הלל. עם הקמת בית הספר לשריון במחנה "עמנואל" בשנת 1954, הועתק לשם גם הסדח"ט. בשנת 1956, בשלהי מלחמת "קדש", עם הקמת מפקדת גייסות השריון, הפכה הסדנה החטיבתית לסדנה גייסית ומעתה נקראה יחש"ג. 650 מתקן מפקד היחש"ג הועלה וסא"ל דגני משה קיבל את הפיקוד על היחידה החדשה. היחש"ג בתצורתו החדשה הורכב משתי פלוגות. פלוגה א' ששישבה במחנה חסה (ליד באר טוביה) (ועסקה בטיפולי רק"ם ובשנת 1958 חברה למחנה "עמנואל"; פלוגה ב' עסקה בטיפולי רכב ונשק קל במחנה "עמנואל").

פריסת הסדנה 1958

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

סדנה 650 מתרחבת

בתחילת שנות ה-60 הוקמה הפלוגה הראשונה של יחש"ג 650 במחנה צאלים. תפקיד הפלוגה היה לתמוך באימוני הטנקים במרחב. הפלוגה שימשה בסיס להקמת פלוגת רק"ם ג' ביחש"ג בשנת 1964. הקמת הפלוגה הנוספת סייעה בהתפתחות ובשיפור האחזקה ואיכות המוצר המוגמר. השריון והחימוש החלו להתרגל לנורמות אחרות בפתרונות חימושיים. החל משנת 1965 קיבלו גייסות השריון תנופה גדולה. באותה תקופה גדלה משמעותית עוצמת שריון האויב ועובדה זו חייבה היערכות משמעותית של צה"ל, דבר שבא לידי ביטוי בהגדלת יחידות השריון וכמויות הרק"ם.

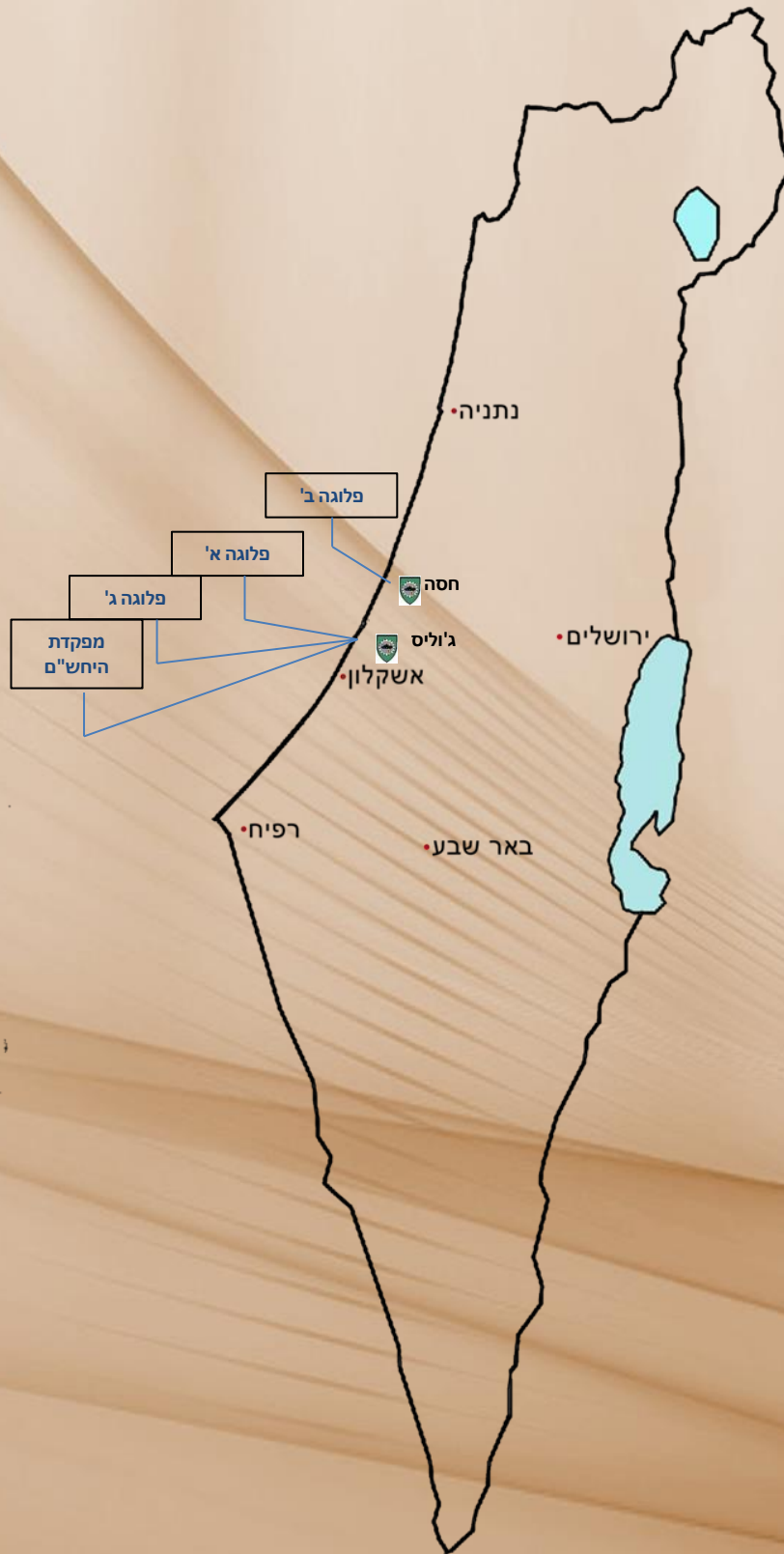
נחמן ורד (וגנר) עובדים על שרמן

האלוף ישראל טל ז"ל,
מפקד גייסות שריון
דאז, התייחס ליחש"ג
650 כאל הדובדבן
שבקצפת בזכות
ההיענות לצורכי הגיס.

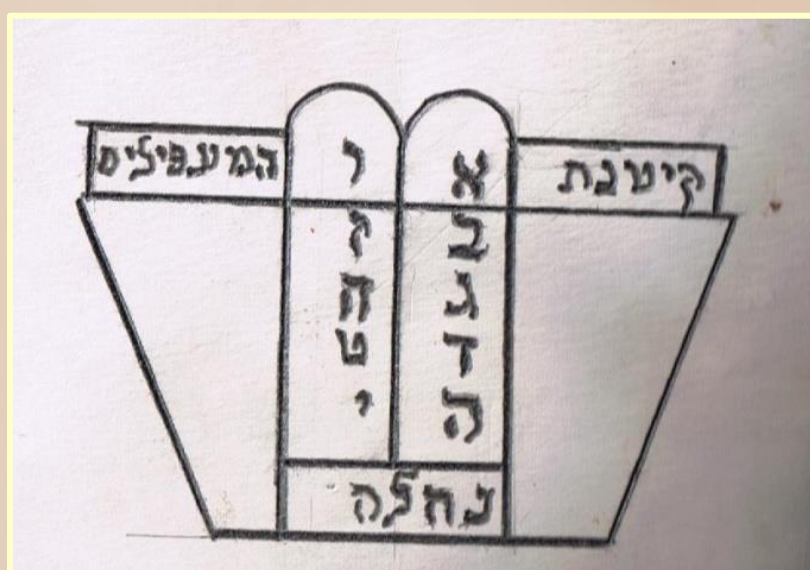
פריסת הסדנה 1965

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

פרויקטים חברתיים

אחד מהפרויקטים הרבים שבהם עסק היחש"ם בתחילת דרכו היה סיוע להצלחת קייטנת ילדים בכפר סומל. שנת 1964.

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

סא"ל אליהו ברק, מפקד יחש"ם 1964-1971

מבצע "סמוע"

פעולת סמוע (מבצע מגרסה) היא פעולת תגמול שערך צה"ל בכפר פלסטיני שבשטח ירדן דאז א-סמוע (מדרום לחברון, ב-13 בנובמבר 1966) הפעולה בוצעה בעקבות סדרת פעולות חבלה שנעשו נגד מטרות ישראליות. עקבות המחבלים הובילו לכפר א-סמוע, והרמטכ"ל, יצחק רבין, הציע לבצע פעולת תגמול בכפר. בפעולה פשט צה"ל על הכפר א-סמוע שמדרום לחברון, ופוצץ בתים. מה שסיבך את המבצע הייתה התערבות הצבא הירדני, שלא נחזתה מראש בידי אמ"ן.

לטובת המשימה הוקם כוח יעודי מהיחש"ג. חלק מהכוח נשאר בעורף וחלקו נכנס עם הכוח הלוחם ונתן פתרונות חילוץ ופתרונות אחזקה לכלי הרק"ם והרכב.

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מלחמת "ששת הימים"

בתאריך 5 ביוני 1967 יצא צה"ל למתקפת מנע בכלל החזיתות. קרבות הפריצה הקשים בסיני, המאבק העז על שחרור ירושלים, המערכה הכבדה ברמת הגולן, העליונות האווירית שהשיג חיל האוויר והאבטחה ההרמטית של חופי ישראל על ידי חיל הים, הביאו לצה"ל את אחד הניצחונות המרשימים והמפוארים מכל מערכות ישראל.

חיילי פלוגה ב' במלחמת ששת הימים

עם פרוץ המלחמה, סדנה גייסית 650, הקימה גש"ח נייד מאולתר, ראשון מסוגו בצה"ל, נוכח הצורך לתת פתרונות אחזקתיים בשדה הקרב ובזמן אמת. גש"ח זה הוצמד והוכפף לאוגדת הפלדה 84, לימים אוגדה 162 שפעלה בסיני בפיקודו של האלוף ישראל טל.

אחזקת הטנקים במלחמה הייתה משימה אדירה שבאה לידי ביטוי בפעילות ענפה ומשמעותית. תוצאות פעילות האחזקתית שיפרו את מצבת הכלים ביחידות הלוחמות.

סדנה גייסית 650

בתום המלחמה

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מבחינתה של הסדנה הגייסית, סיום המלחמה הציב אתגר נוסף בתחום האחזקה: חילוץ רק"ם וצל"ם של האוגדה ופינוי השלל מכל מרחבי סיני ובמקביל הקמת פלוגות חימוש בקונויטרה ובנפח לשם אחזקת חטיבה שבע ברמת הגולן, לימים הפכו הפלוגות להיות פלוגת הרק"ם של יחש"ם צנובר. הגדילו לעשות אנשי הסדנה כי בזכות נחישותם ובזכות דבקותם המקצועית הכשירו טנקי שלל מצריים מסוג T-52 שננטשו על ידי הצבא המצרי ושימשו את צה"ל בהמשך הלחימה.

בנוסף למשימות החימושיות, סייעה הסדנה הגייסית אף בטיפול האמל"ח של חיל האוויר. גולת הכותרת הייתה מכתב הערכה של האלוף מרדכי הוד, מפקד חיל האוויר דאז, למפקד הסדנה אליהו ברק, שבו הביע את הוקרתו לחיילי הסדנה על העזרה שלהם באיסוף ובחילוץ טיל SA-2 השקעתם ממיטב מרצם, מסירותם ורמתם המקצועית תרמו רבות להצלחת המשימה.

לאחר המלחמה היו ביחש"ם 18 פלוגות שהתפרסו מרמת הגולן בצפון דרך בקעת הירדן ועד סיני בדרום.

מבצע "כראמה"

ב 18-במרס, 1968, לאחר פיגוע באוטובוס תלמידים סמוך לבאר אורה שבערבה, יצא צה"ל למבצע נגד מעוז ארגון "פתח" שהתמקם בעיירה כראמה בירדן. בפעולה זו השתתפו כוחות שונים וביניהם כוחות החימוש שהורכבו משני צוותים עיקריים מהסדנה הגייסית 650 ומבית הספר לשריון, בפיקוד רס"ן דוד שילה קח"ש. 7. כוח החילוץ של הסדנה הגייסית השתמש בטנק חדיש ומתקדם - השוט החשמלי - שיכול היה לבצע חילוצים ביתר קלות מהשוט המכני של בית הספר לשריון, ולכן כוח זה נכנס עמוק לתוך שטח האש עם טנקי חטיבה 7 עד צומת שונת נימרין, אזור הלחימה הקשה ביותר בציר הדרומי של המבצע. פעולות החילוץ היו כרוכות במאמצים פיזיים רבים, בכוח נפשי עז ובתושייה רבה שהתבטאה באלתורים. במהלך מבצע תופת פעלו צוותי החילוץ בדבקות במטרה ובאומץ לב לחלץ את כלי השריון ואת צוותיהם כדי להשאיר את שטח האויב "נקי" מטנקים ישראלים ומחיילים. לאחר המבצע עוטר כל צוות החילוץ של הסדנה הגייסית בעיטור המופת המרשים.

סדנה גייסית 650 ב"מלחמת ההתשה"

חזית הדרום, בתחילתה של מלחמת ההתשה, התאפיינה בבניית קו המעוזים, קו בר-לב, שכלל פריסת מוצבים לאורך התעלה, בהם מוקמו יחידות חי"ר ושריון. מצב חדש זה חייב הקצאת כוחות לוחמים ברמת האוגדה. כך הוקמה ב-1969 האוגדה הסדירה הקבועה הראשונה, אוגדת סיני, בפיקודו של אלוף אברהם אדן (ברן). (פיקוד הדרום, אליו הייתה כפופה האוגדה, לא יכול היה לתת לה גיבוי לוגיסטי ולכן זה ניתן על ידי גייסות השריון בפיקוד אלוף ישראל טל) (טליק). (אנשי החימוש בדרג א' היו חלק בלתי נפרד מיחידות השריון והיחידות הלוחמות האחרות, ועם הקמת האוגדה, עלה הצורך בגיבוי חימושי גם בדרג ב'.

זה ניתן על ידי הסדנה הגייסית 650, גש"ח 784 וסדנאות אחרות שהיו פרוסות לאורך החזית ובצירים אליה.

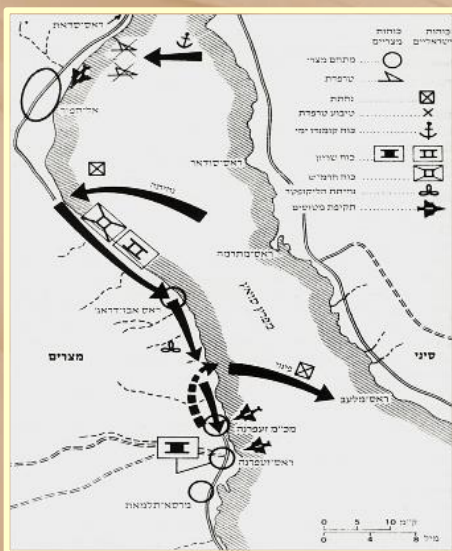

מבצע "רביב"

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מבצע "רביב", פשיטה משורינת, בצדו המצרי של מפרץ סואץ, ב-9 בספטמבר 1969, על ידי יחידת פשיטה משורינת "88 דוב לבן". בפשיטה הונחתו באבו דרג 'שישה טנקי שלל, טיראן 5 ושלושה נגמ"שים אמפיביים שלל, BTR-50 באמצעות נחתות של חיל הים, והם נעו דרומה עד ראס זעפרנה. במבצע הושמדו נקודות משמר, תחנות מכ"ם, מחנות צבא וכלי רכב ורק"ם מצריים. תרומת חיל החימוש לפעולה הייתה בהכנת הכלים ברמה גבוהה לפעילות המבצעית ובשילוב אנשי המקצוע של הסדנה הגייסית, 650 ששימשו גם נהגים ואנשי צוות. הם, בסיוע מקצועי של גורמים אחרים בחיל החימוש, נתנו פתרון אחזקתי מתאים לכוחות ותיקנו במהירות, תוך כדי המבצע, את כל התקלות. מן הראוי לציין כי לראשונה נעשה שימוש בטנקי השלל הסובייטים במבצע צה"לי, כדי להונות את הכוחות המצריים ולהסוות את כוחותינו.

יציאה למבצע 'דוב לבן' על גבי BTR-50

גש"ח 784

הגש"ח הוקם ביולי 1969 במרכז הסדנאות היה ברפידיים, בפיקוד ובאחריות גש"ח 784 סא"ל יורם לונדון קיבל את הפיקוד על הגש"ח ורס"ן אברהם ניניו מונה לסגנו. בזמן חירום נועד הגש"ח להיות הגש"ח הנייד של האוגדה ואילו בזמן רגיעה נועד לאחזק הן את האוגדה והן את שאר היחידות שהיו פרוסות במרחב. באמצעות הסדנאות הקבועות שלו והחוליות הניידות, ביצע הגש"ח תיקוני דרג ב' ונתן שירות מרחבי. הסדנה הגייסית שימשה עורף תחזוקתי והעניקה גיבוי טכני ומקצועי. חוליות הסדנה תחזקו גנרטורים במוצבי התעלה, טיפלו בכל כלי הרכב, החל מרכב ב' שפטרל וכלה בטנקים שנפרסו במעוזים. החוליות ביצעו ביקורות תקופתיות ועסקו בתיקוני דרג ב' מזדמנים, סייעו לחוליות היחידתיות בעת ריבוי תיקוני דרג א' וביצעו פעולות חילוץ, גרירה ופינוי במרחב ומהצירים, יומם וליל.

סדנת רפידים

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

סרן מאיר בשן, לימים אל"ם, מפקד פלוגת הרכב ברפידים בתקופת ההתשה, סיפר כי מצב האחזקה בסיני היה על סף קריסה לוגיסטית. הרכב היה שחוק והנשק לא היה במצב תקין.

הקמת סככות פלוגת רכב ו' ברפידים 1970

למערך החימוש נדרשו שלושה חודשים כדי לייצב את המצב בסיני. זאת עשו על ידי פריסה נכונה של סדנאות והקמת מערכת חלקי חילוף מסודרת. מלחמת ההתשה, לדבריו, הייתה קשה. את האויב לא ראו, אך חשו בו. שחיקת האנשים והציוד הייתה גבוהה והתקלות היו רבות ועיקר פעילותם של אנשי החימוש הייתה טיפולים יזומים של דרג ב'.

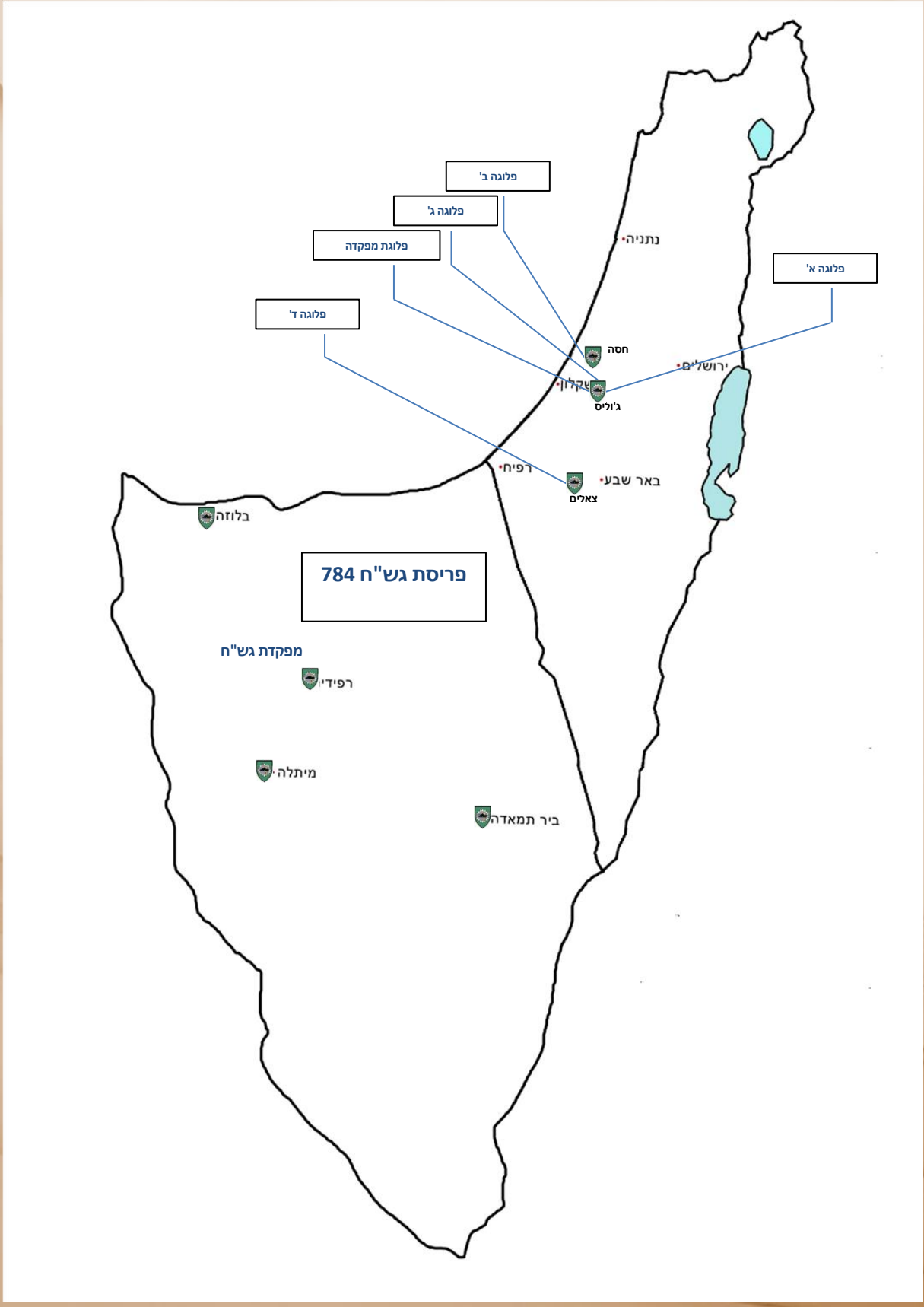

הקמת סדנת "בלוזה"

סדנת בלוזה, אחת מני רבות, היא דוגמה לשאר סדנאות חיל החימוש שפעלו בסיני. היא הוקמה באוגוסט 1969 ובראשה עמד המ"פ, סרן נסים בן עזרא, המכונה יאסו. הסדנה הפכה לפלוגה קדמית בגזרה הצפונית של סיני. הגזרה, לדברי יאסו, הייתה מכוסה דיונות של חולות נודדים, אותם היה צריך ליישר כדי להקים את הסדנה ואת המתקנים הנלווים. יש מאין נבנו הסככות, משטחי הבטון לעבודה, מגורי החיילים, מגדלי המים, המקלחות, המטבח, חדר האוכל, משטחי החרסית לאחסון המכללים, הצמיגים, חלקי מזקו"ם וחלקי החילוף האחרים. כמחסנים שימשו קרונות רכבת שהובאו על ידי מפקד הגש"ח, סא"ל יורם לונדון. כך, בהדרגה, הפכו דיונות החול לסדנה מסודרת, שאפשרה תנאי שירות סבירים לעובדים בה. האוהלים ההודיים הפשוטים הוחלפו במאהל אלג'ירי משופר וטוב יותר, נבנו השק"ם ומגרש המסדרים והוסדרה התאורה.

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

יחש"ם מרכז 652 ב"מלחמת ההתשה"

בתקופת מלחמת ההתשה הייתה האווירה הביטחונית בפיקוד מרכז סוערת למדי, בייחוד באזור הבקעה. בתקופה זו הייתה הפעילות של יחש"ם מרכז -כך כונה יחש"ם 652 הגדול, שמנה אז כ-2,500 חיילים -במגוון תחומי החימוש. האחזקה של היחש"ם התבטאה בעיקר במתן מענה חימושי לביטחון השוטף במוצבים שלאורך קו המים, החל בתיקונים של טנקים וכלי רכב וכלה בטיפולים השוטפים בגדר המערכת. באותם ימים החלה ההתיישבות היהודית בחברון, ובעקבותיה החלה ההסלמה בהתנגדות הפלסטינית עד כדי אירועי ירי לעבר כלי רכב יהודיים. היחש"ם נדרש למצוא פתרון יצירתי ומהיר להובלת כוחות באזור חברון. כך נולדה המשאית הממוגנת בדומה למשאית ה"ספארי" של היום, וכל זאת באמצעים הקיימים ובלווי צמוד של החיל. מפקד היחש"ם דאז, אל"ם ניצן רפאלי, זוכר בנוסטלגיה שיחידתו נטלה חלק בפרויקט של ליין (שיטת הסרט הנע) הזחל"מים. הפיתוח היה פיילוט בחיל, ולימים אף הוטמע בשאר הסדנאות. כמו כן נזכר מפקד היחש"ם כיצד הוטמע משק החלקים ועיתודם בעזרת המחשבים דאז בכל סדנאות היחש"ם.

ביקור שר הביטחון, משה דיין ביחסי"ם

חייל עובד בסדנה

פתרונות טכנולוגיים המשפיעים בשדה הקרב

עם הפעילות הבלתי נפסקת של המצרים החלו אנשי היחש"ג להגות רעיונות אין ספור כדי לבצע שינויים ושיפורים ברק"ם, ייצור כלי עבודה מיוחדים, כלים להרמת מנועים, יחידות כוח ומתקני ניסוי ובדיקה לרק"ם. כמו כן הועלו הצעות ייעול ושיפור להעלאת הבטיחות בעבודה. כמענה לפגיעות הרבות בחיילים, בנו אנשי הסדנה הגייסית 650 טנק פינוי רפואי ממוגן, על בסיס טנק שרמן. טנק הפינוי נועד לנסיעת צוות רפואי ולחילוץ פצועים. לנוכח אי-שביעות הרצון מטנקי הפינוי, הוחלט לפתח טנקי פינוי נוספים בעלי מנוע דיזל 'קמינס' ומזקו"ם רחב ולהסב את הטנקים שכבר היו במערך. בטנק פינוי כזה ניתן היה לפנות ארבעה נפגעים שוכבים על אלונקות ומשימת הפיתוח שלו הושלמה ב-1971.

בנוסף, לאור איומי הצליפה, פותחה ביחש"ג 650 כיפת מפקד שהייתה מיגון משמעותי עבור מפקדי טנקים ואפשרה למט"ק לראשונה להוביל את הכלי במצב חרך.

אב טיפוס טנק אמבולנס לפינוי פצועים

כיפת מפקד טנק שפותחה ויוצרה בסדנה הגייסית

"ליין" טנקים איך זה התחיל...

עקב ימי ההתשה הקשים, הפגיעות בנפש ובכלים והשחיקה הגבוהה, עלה הצורך לקצר את ימי שהיית הטנק בסדנאות לטיפולים יזומים בדרג ב, 'במטרה לאפשר את חזרתם של הטנקים לקו החזית, מהר ככל הניתן. טיפולים אלה בוצעו בעורף, במתקני הסדנה הגייסית 650. לשם כך נבנתה בסדנה הגייסית, בשיתוף הענפים השונים במקחש"ר, תכנית עבודה משופרת. עיקריה היו טיפול בטנקים בתחנות מקצועיות קבועות, בשיטת ה'ליין', כאשר כל תחנה מבצעת מספר מוגדר של פעולות, בזמן נתון. הצלחת השיטה החדשה באה לידי ביטוי בקיצור שהיית הטנק בסדנה ל 18-יום במקום 30 יום קודם לכן. שיפור זה זיכה את פלוגה ג' בסדנה הגייסית, 650אז בפיקוד אל"ם אליהו ברק, בשיתוף ענף השדה במקחש"ר, בפרס קפלן לשנת 1973. שלושת זוכי הפרס היו: מ"פ פלוגה ג' 'אנטול שפיגל, סמ"פ הפלוגה, נסים בן עזרא (יאסו) ומאיר בשן מטעם מקחש"ר. פרס קפלן הוענק על ידי משרד העבודה בגין פיתוח והפעלה של שיטה משופרת לטיפול בטנקים וקיצור זמן הטיפול בהם.

מלחמת "יום כיפור"

סדנה גייסית 650

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

פריסתה של הסדנה הגייסית בערב מלחמת יום הכיפורים הייתה מורכבת מארבע פלוגות ותשע סדנאות - ג'וליס, צאלים, רפיח, שבטה, ביר

תמדה, בלוזה, טסה, רפידיים ומיתלה. ביום שישי 5, באוקטובר התקבלה התרעה על כוננות ביחידות צה"ל והסיבה לכך הייתה עליית "המתח הביטחוני בסיני". עם פרוץ המלחמה, כינס מפקד היחש"ג, אל"ם יעקב מרדכי, את קציני המטה לישיבת חירום. סגנו באותה העת היה סא"ל שחר בן נון ויחדיו תדרכו את המפקדים לקראת המלחמה על ידי קביעת סדרי עדיפויות לצידוד שהיה בטיפול (טנקים, נשק, ציוד אופטי ובעדיפות משנית רכבים). (במקביל ניתנה הודעת התרעה למילואים ומיד החלו בהכנת הגש"ח הנייד שנועד לשרת את אוגדה הגיס 162 גש"ח, שאומן עוד לפני פרוץ המלחמה, יצא מיד עם ההודעה לשטח ואל"ם יעקב מרדכי בראשו. בהמשך, לאחר בניית יחידות הגש"ח בסיני בעיקר בציר הצפוני בבלוזה.

פקודת הפעלת גש"ח

טודי ביותר
- 1 -

מפקדת א.ח.851

א ג " מ
עוהק מספר 11
מתוך 20 עוהקים
מסמך זה כולל 2.
דפים.

אל 373 200

מבצע "אבירי לב" מספר 2

הפעלת אגד החזוקה 851 תחבצע כמפורט:

1. חש"ל 71 יהווה רת"ק לטובת הטיבה 460 יתמקם עם מחיחת הצירים ולפי פקודה

על ציר לוגיות 60 בהרכב:

פלר"פ ג'

פל' גש"ח א'

1000 פגז 105 מ"מ (מעורב)

60000 ליטר טולר

15000 ליטר בנזין

4 מיכליות מים

1 מכונית מזון

2. חש"ל 72 יקבל הפיקוד על הדרגים החסיבתיים של 460,500 ו-217; ירכד אותם על ציר צאלה, ינוע אתם דרך רפיגים - ביר חמדה - לטדה תעופה מיתלה.

3. חש"ל 73 יהווה רת"ק לטובת חט' 217; יתמקם באיזור פרטיות 47 לפי פקודה, בהרכב:

פלר"פ א'

פל' ג' גש"ח (עם אלמנט חילוך)

חמושת, דלק, מזון ומים - כנ"ל.

4. חש"ל 74 יהווה רת"ק לטובת חט' 500, יתמקם על ציר פגישתה 64 לפי פקודה, בהרכב:

פלר"פ ב,

פל' ד' גש"ח

חמושת, דלק, מזון ומים - כנ"ל.

5. נקודה חדלוק לטובת חט' 460 באחריות הגה"ס, תמוס באיזור הווסון (3 מיכליות טולר + 1 בנזין).

2/...

טודי ביותר

פלוגה א' במלחמת יום הכיפורים

פלוגה א' הוקפצה לבסיס ב 8-בבוקר ביום שבת. לאחר סגירת הכלים בסדנה, התארגנו והחלו את דרכם לסיני. העבודה החלה כבר בדרך. משחזר סרן רמי, סמ"פ א' דאז": נתקלנו בטנק שירד מן הדרך והחלפנו לו מנוע. אחר כך תיקנו שלושה טנקים שלא היו מסוגלים לנוע כלל. עסקנו ללא הרף בניקוי הדרך. התיקונים העיקריים היו: פריסות זחל, גלגלי מרכוב שעפו, החלפת מנועים ותיקון מנגנוני מתח. "הפלוגה עבדה בסיני תוך מקצועיות אדירה וכושר אלתור. כשהיו חסרים חלפים, היו מפרקים טנקים שלא ניתן להשמישם. הפלוגה עסקה ללא הרף בחילוץ ובתיקונים תחת אש ארטילרית. הפלוגה חילצה טנקים רבים משדה מוקשים.

תרגיל "עוז" לפני המלחמה, אזור באר שבע

כוחות היחש"ם בסיני, מלחמת יום הכיפורים, שנת 1973

כוחות היחש"ם בסיני, מלחמת יום הכיפורים, שנת 1973

פלוגה ד'

במלחמת יום הכיפורים

פלוגה ד', בגש"ח 867, הוקמה עבור אחזקת חטיבה 500 תוך 24 שעות ויצאה למלחמה בצהרי היום ב-7 באוקטובר 1973. המ"פ, סרן ניסים (יאסו) (בן עזרא, הקים את הפלוגה מיסודותיה על בסיס אנשי קבע, סדירים ומילואים של סדנה גייסית 650 שלא שובצו בפלוגות א' ו'ג'. יאסו בחר אך ורק אנשי מקצוע טובים שהכיר מתפקידיו הקודמים. בשעה 13:00, לאחר תרגול שיירות וגירוז הזחל"מים, עלתה הפלוגה שמנתה 25 כלים על כביש אשקלון-אל עריש והתחילה את המלחמה. הפלוגה החלה את תיקוני הטנקים כבר בצומת אל עריש, שם פגשה 23 טנקי שוט שנתקעו בדרכם למלחמה. בתאריך 11 באוקטובר 2014, כתוצאה מהתקפת פלוגה ד' על ידי שני מטוסי מיג מצריים, נהרגו שישה מחיילי הפלוגה ולמעלה מעשרה נפצעו. הפלוגה נפגעה קשה במתקפה זו אך המשיכה במשימותיה במקצועיות ובדבקות במשימה. ב-19 באוקטובר חצתה הפלוגה את התעלה על גשר הדוברות. באותו היום נהרגו ארבעה מחיילי הפלוגה בהפגזה ארטילרית לפני עלייתם לדוברת.

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מלמעלה למטה: חיילי פלוגה ד' בציר מארס, מ"פ ד' יאסו עם מפקד הגש"ח יעקב מרדכי, יהורם גאון מופיע בפני חיילי הפלוגה.

מלחמת "יום הכיפורים"

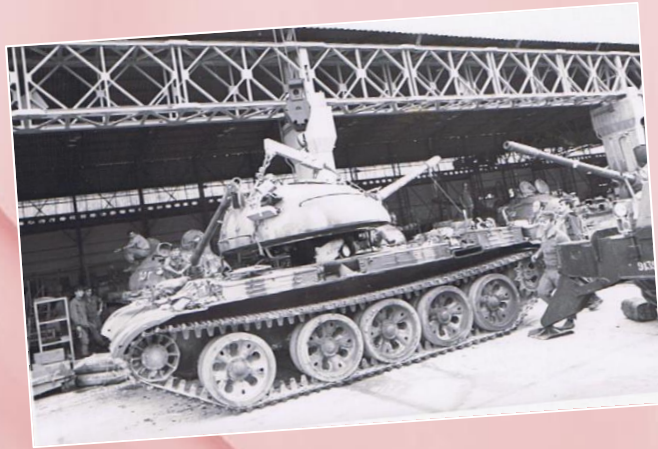
יחש"ם 652

בצהרי ה-5 באוקטובר, ערב יום הכיפורים מתקבלת הודעה טלפונית לסגן מפקד היחש"ם על העלאת רמת הכוננות וביצוע הכנות מקדימות למלחמה. מפקד היחידה עמד לשמש תורן פיקודי ויצא למפקדת הפיקוד. מיד יצאה הודעה לא לשחרר את החיילים שעדיין ביחידה. בשעות הצהריים כל הסדנאות מדווחות למפקדת היחש"ם על רמת כשירותן בכל התחומים. כלל החיילים הוחזרו ליחידה, וההכנות נמשכות. לאחר מנוחה קלה, המשיכה העבודה להתנהל באותה הדחיפות שבה התנהלה במשך כל הלילה. מרגע זה ואילך, בוצעו רק תיקוני תקלות בטיחותיות בכל כלי הרכב שהגיעו לסדנה לתיקון. במקביל הוציא היחש"ם מתוך הסד"ך שלו את גש"ח 794 שסייע לפרוס את אוגדתו של מוסא פלד מתוך מחסני החירום וליווה אותו במהלך כל המלחמה. בתחילת המלחמה חנה הגש"ח באל על ברמת הגולן ושם הופגז על ידי הסורים, בהפגזה זו נפגעו כמה חיילים מהגש"ח ומתוכם חלל אחד. השריון הישראלי לחם עם טנקי שוט בנזין שגרמו לתקלות רבות במסגרת האוגדה. האוגדה דילגה במהלך המלחמה לסיני והגש"ח כמובן בצמוד אליה. זאת הייתה משימה מורכבת להוריד את הגש"ח מרמת הגולן לסיני.

החזרה לכשירות פלוגה א – 'נובמבר 1973

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מבצע "ליטאני"

תרומת יחש"ם 652

בסוף שנת 1976, לאחר מלחמת האזרחים בלבנון, הפך דרום לבנון לאזור הנתון כמעט לשליטתם של ארגוני טרור, וזכה בכלי התקשורת לכינוי "פתחלנד". "ארגוני המחבלים השתלטו גם על נמל צור שבצפון המדינה וקיבלו דרכו נשק וציוד צבאי. תגובה ישראלית באה אחרי פיגוע הדמים בכביש החוף, שבו השתלטו מחבלים על אוטובוס שהסיע מטיילים וגרמו למותם ולפציעתם של רבים. המבצע החל ב-14 במרס 1978, ובסיומו השתלט צה"ל על כל המרחב עד לנהר הליטאני ועל מורדות ההר בואכה צור. המבצע פגע קשה במחבלים מבחינת כוח אדם, תשתית ואמצעי הלחימה, והפסיק את תהליך ההתחזקות שלהם בדרום לבנון.

עם הכנת כוחות החי"ר למבצע ליטאני, ניתנה פקודה פיקודית להכין כוחות אחזקה בהתאם לכמות הכלים שהשתתפו במבצע. מפקדת יחש"ם 652 הכינה באמצעות סדנה אזור כיתות אחזקה בתחום הנגמ"ש. הכיתות זוודו והוכנו לעלייה לגבול הצפוני. סמוך למבצע הוכפף הכוח לחטיבת הצנחנים ונשאר אתה לאורך כל ימי הלחימה.

הקמת יחש"ם 638

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

בשנת 1979, שש שנים לאחר סיום מלחמת יום הכיפורים ובעקבות תהליך מדיני עם המצרים, נחתם הסכם שלום אשר במסגרתו הוחלט לפנות את כוחות צה"ל

מחצי האי סיני. עם תחילת העברת הכוחות מסיני, הוחלט להעביר גם את גש"ח 867 יחד עם עוצבת הפלדה לפיקוד מרכז ולהפכו ליחידת חימוש מרחבית קדמית של כל אזור גב ההר. דילוג הגש"ח בוצע בשלבים לפי קצב מעבר חטיבות האוגדה. יחש"ם 638 הוקם ועל בסיס סדנה 799 שישבה בבית אל. היחש"ם כלל ארבע סדנאות בהתאם לצרכים הפיקודיים: סדנה אחת מוקמה ליד עוצבת כפיר במחנה יוסף, סדנה אחת בג'יפטליק שבבקעה, פלוגה בישי (שהפכה מאוחר יותר בשנת 1981 לסדנה) וסדנה 799 בבית אל.

ביקורי בכירים בסדנה הגייסית

מלמעלה למטה: ביקור רמטכ"ל, רא"ל רפאל איתן בסדנה הגייסית, ביקור צבא לוקסמבורג.

קבלת פרס מגן סדנה גייסית 1981

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

הקמת פלוגה ייעודית יחש"ם 638

בשנת 1981, הוקמה גם הסדנה הייעודית. מספר על כך המ"פ הראשון של הסדנה, רס"ן אבנר בהיר:

"מיקום הפלוגה היה בבית אל. היו לנו מחלקות של גנרטורים, צב"ם, מלגזות ונשקייה לנשק קל. בתקופה זו, למעשה, גובשה הסדנה מבחינת המבנה שלה והוקמו חוליות מניידות לביצוע תיקונים ביחידות. כאשר הגעתי לסדנה היה מוצב לפני הכניסה שלט בו מצוינים מספר ימי הקבלה של הסדנה. פעולה ראשונה הייתה לעקור את השלט וליידע את היחידות במרחב שהסדנה תיתן שירותים במשך כל ימי השבוע סביב השעון."

הקמת סדנת ישי יחש"ם 638

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

בפברואר 81 ניתנה פקודה להקמת סדנה מרחבית ישי. מספר על כך
 סמ"פ הסדנה דאז, ריצ'רד אויזרת :

"מקצועות הרק"ם בסדנה נגזרו מסדנה 799. הגיע תגבור
 של כוח אדם במקצועות הרכב מסדנה קסטינה שפורקה.
 בנוסף שובצו חיילים במקצועות מג"ח. עם הגעת כוחות
 התגבור, חלה תפנית ממשית בסדנה אשר הלכה וגדלה
 עם הזמן. הוחל בתכניות בינוי מנועית נגמ"ש ובשלב
 מאוחר יותר בהקמתם של תקרייה ושל מחסנים. הושם
 דגש על נוהלי עבודה תקינים ומגובשים של כל
 המחלקות. "כאמור, סדנה זו נתנה אחזקה לעוצבת
 הברזל. מאוחר יותר קיבלה הסדנה אחריות על חילוץ
 הטנקים, נושא שמאפיין אותה מאז ועד

ריצ'רד אויזרת, סמ"פ ישי

איחוד יחש"מים

יחש"ם 652 וסדנה גייסית

בחודש יוני 1981 הוחלט במטה הכללי להכפיף את הסדנה הגייסית לפיקוד המרכז ולאחדה עם יחש"ם. 652 במצב החדש כלל הפיקוד שני יחש"מים, קדמי 638 ועורפי 650. 650 וכך בעצם הפך יחש"ג 650 ליחש"ם 650 המוכר לנו כיום. במבנה החדש כלל היחש"ם סדנאות א, ב, ג, במחנה ג'וליס; פלוגה ד' בצאלים הוכפפה ליחש"ם דרום; שתי סדנאות ברפיח פורקו; סדנת צריפין וסדנת אזור. לאור המבנה הארגוני החדש, נסגרה מחלקת השרמנים בסדנת אזור ואנשיה הועתקו לסדנאות ישי, יוסף ופלוגה א. בהמשך השנה הוקמו ביחש"ם שתי סדנאות חדשות, ייעודית ומנועית. במבנה החדש מנה היחש"ם כ-3000 קצינים, נגדים וחיילים.

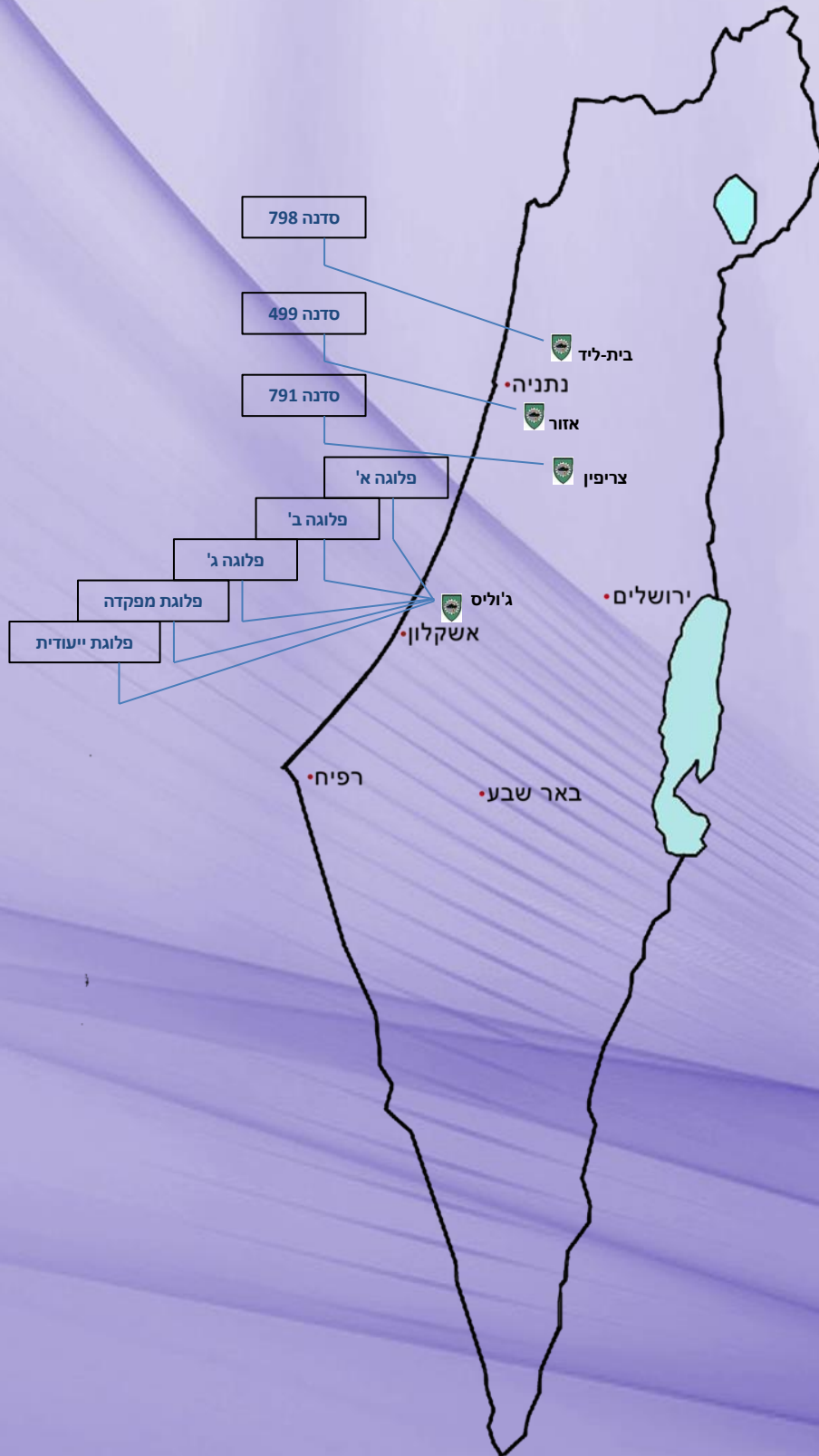

טקס העברת הפיקוד על הסדנה הגייסית מגיסות השריון לפיקוד המרכז.

שנת 1981

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מלחמת שלום הגליל

יחש"ם 650

עם העמקת המלחמה לשטח לבנון עלה הצורך במענה לדרגי ב' בשטח אויב. יחש"ם 650 קיבל פקודה להקים "יחש"ם מערב" בשטח שנכבש. היחש"ם שהוקם נתן מענה לכוחות "עוצבת הפלדה" וכלל חמש סדנאות בדמור, מנצוריה, צור, צידון ופלגה בעין זחלטה. בהמשך המלחמה הוכפף היחש"ם לפיקוד הצפון.

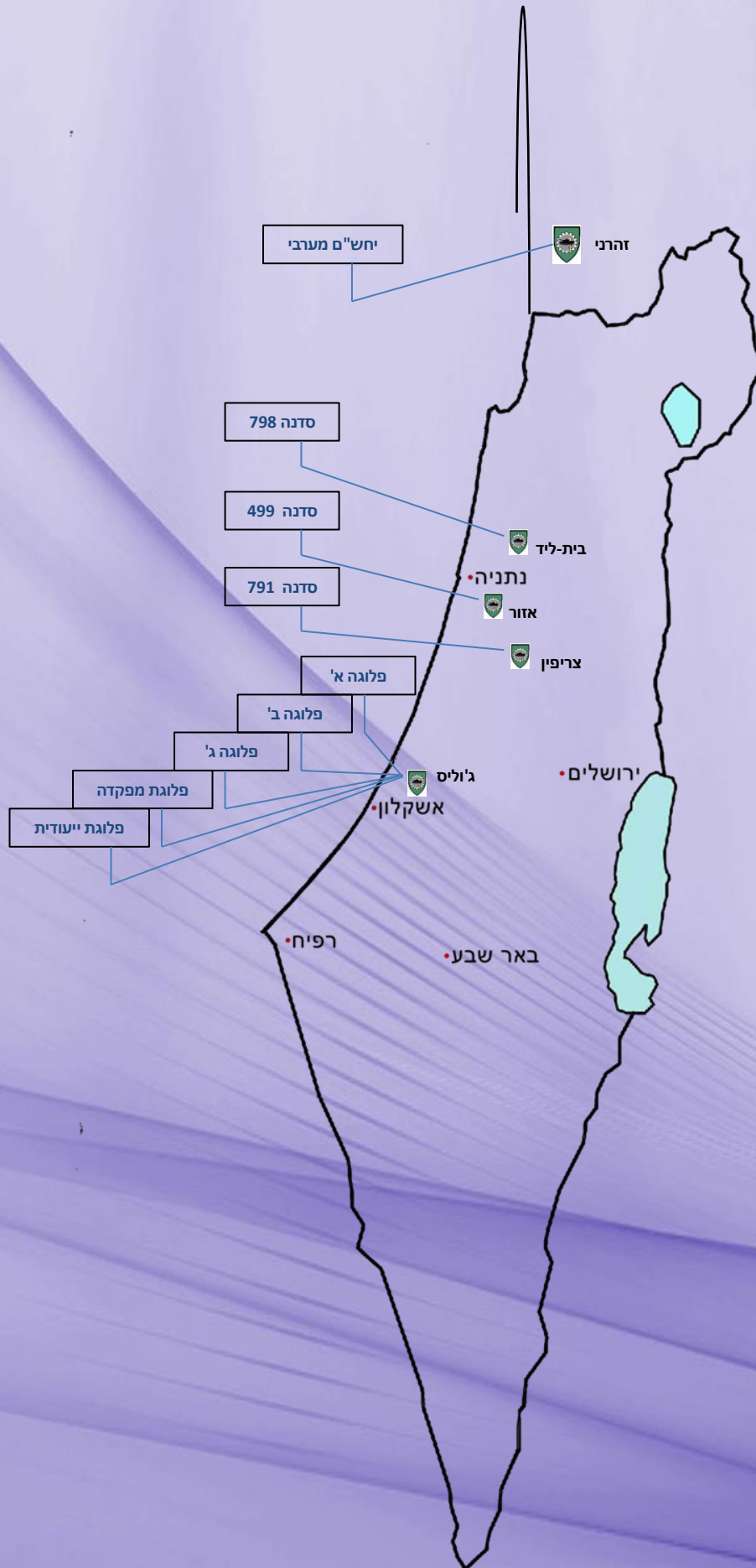
בתום הקרבות המשיך יחש"ם 650 לתגבר את הכוחות בלבנון. איש החימוש הפך ללוחם, המנותק מהבית ונמצא בסביבה קשה. תנאים אלו דרשו תמיכת מפקדים והתחשבות בחיילים שאינם כשירים לשירות בתנאי לחימה.

יציאת כוחות מהיחש"ם במלחמת שלום הגליל

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מלחמת "שלום הגליל"

יחש"ם 638

בימיה הראשונים של המלחמה ארגן היחש"ם סדנה ניידת בפיקודו של רס"ן סמי זגורי. הסדנה שימשה כמחלקה מהירה של אוגדת עוצבת הפלדה ונעה בעקבותיה לתוך לבנון. הסדנה ביצעה חילוצים תחת אש, תיקונים בתנאי עבודה קשים מאוד והרבה פעמים המהירות גברה על איכות התיקון.

בהמשך המלחמה קיבל יחש"ם 638 משימה להקים את סדנת מנצוריה תחת פיקוד היחש"ם המערבי. המשימה הוטלה על מ"פ ג'פיטליק, סרן שמעון מזרחי. מיחש"ם 638 נלקחו אנשים במגוון מקצועות והציוד של גש"חי מילואים שהשתחררו. מפקדת הסדנה התמקמה במבנה של ארבע קומות ששימש פעם מלון. לאחר שיפוץ המבנה, מיקמו בו את כל המשרדים והמרכז הלוגיסטי לרבות האפסנאות וחדר האוכל. שני מבנים נוספים הוסבו לסככת טיפולים ולתקרייה. הסדנה ביצעה טיפולי רב, חילוצים וכל פעילות שהייתה נחוצה לכוחות הלוחמים.

סדנת "גדעון" מצטרפת ליחש"ם 638

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

בשנת 1986 הצטרפה ליחש"ם סדנת גדעון שמוקמה באזור בית שאן וזאת לצורך מתן אחזקה בדרג ב' וסיוע בדרג א' ליחידות הרבות ששהו באזור. הסדנה הייתה תחת פיקודה של מפקדת היחש"ם, אולם עברה בהמשך לפיקוד הצפון, זאת לאור שינויים שנעשו בגבולות הגזרה שבין הסדנאות.

אל"ם (מיל (רון אברהם שכיהן כמפקד היחש"ם ב 1984-1986-אמר לחייליו בעת טקס הצטרפות סדנת "גדעון" לסד"ך היחש"ם": חיל החימוש הוא אחד החילות הגדולים ורבי הישגים בצה"ל. חיל מפואר זה מהווה משענת מקצועית עיקרית של כוחות היבשה. החיילים, האזרחים והמפקדים המשרתים בו עמלים על שמירת כוננותו המבצעית ועל האדרת אמצעי הלחימה בצה"ל. בימים הקשים הצפויים לנו, נעמוד מול אתגרים פנימיים שלא ידענו כמותם. אני משוכנע שנוכל לעמוד בכבוד באתגרים הרבים הצפויים לנו. בכם טמון הפוטנציאל האדיר שלנו, הידע המקצועי והנחישות. היו ברוכים!"

ימי "האינתיפאדה"

יחש"ם 638

בדצמבר 1987 פרצה האינתיפאדה הראשונה במלוא עוצמתה והפרה את מצב השגרה. המצב החדש גרם לשינויים מרחיקי לכת בפריסת הכוחות האג"מיים כשבראשם הגידול העצום בסד"ך, כלי הרכב דבר שהשפיע על שחיקת הכלים ובאופן ישיר הגדיל את הנטל על פלוגות היחש"ם. במשך שלושה חודשים נדרש היחש"ם לשלוח מתוכו פלוגות לצורך פעילות בט"ש מבצעי. כל פלוגה קיבלה אחריות במסגרת אחד הגדודים של מרחב בנימין, והשתתפה בהקמת מחסומים, בפיזור הפגנות, ובביצוע סיורים 24 שעות ביממה. האווירה אז הייתה מאוד מתוחה, היה חשש תמידי מנין יצוצו האבן או בקבוק התבערה. מחנה בית אל היה בלב האינתיפאדה וסדנת יוסף הייתה כמעט במצור באזור שכם. הייתה תחושה של מלחמה. החיילים הבינו שהמצב קשה ולכן ניסו לתת את כל אשר יכלו. הקושי הרב ליכד את כל חיילי היחש"ם. בתקופה זו החל היחש"ם בפעילות שלא הייתה מוכרת עד אז: הרכבת ערכות מיגון מפני ייזוי אבנים על רכבים, ערכות אשר יוצרו ביחש"ם 650 העורפי.

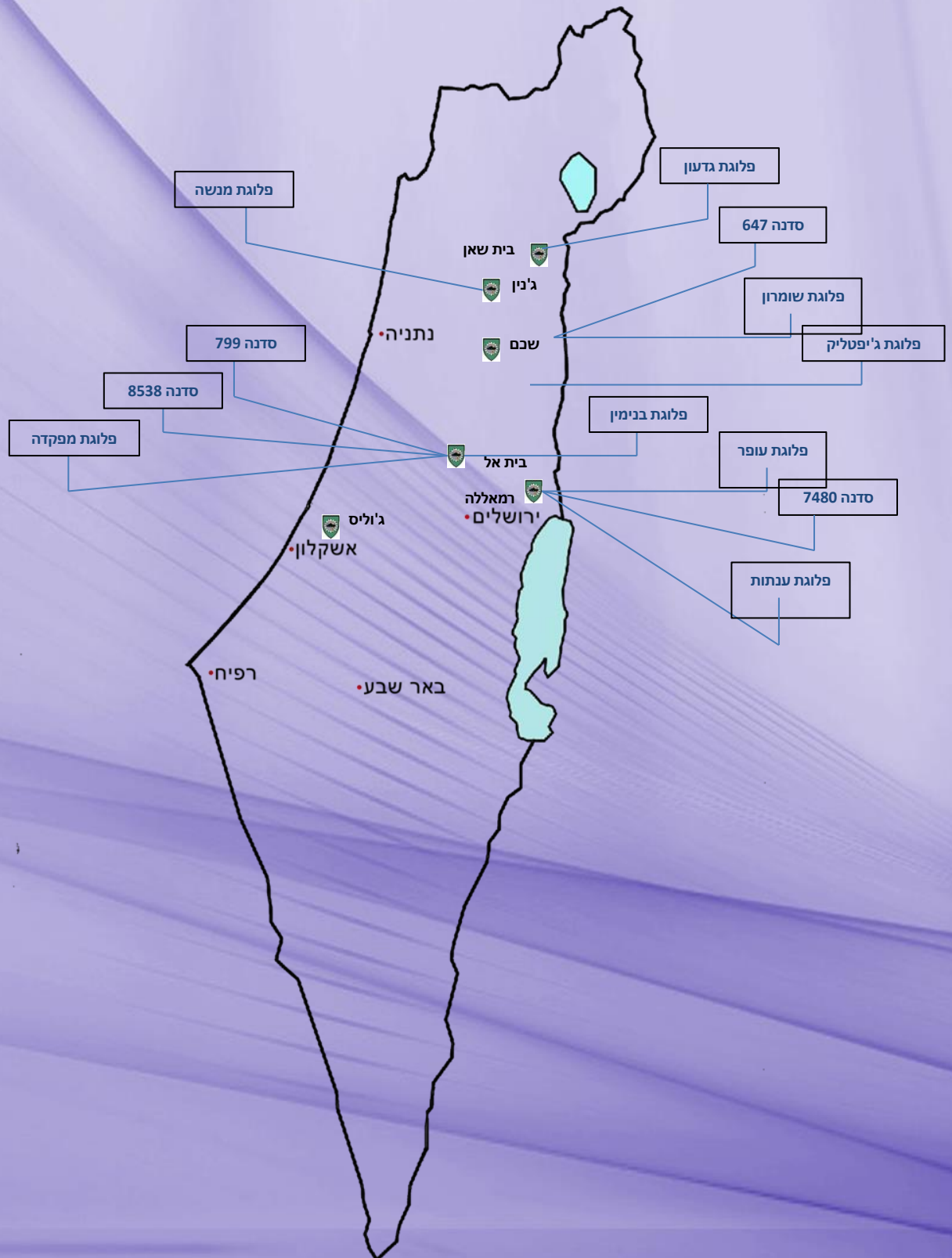

פריסת יחש"ם 638 בימי האינתיפאדה

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

פתרונות טכנולוגיים בימי האינתיפאדה

יחידה מצטיינת

יחש"ם – 650 שנת 1990

מפקד היחש"ם, אלוף משנה פסח מורנו מקבל פרס מהרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון

הווי יחש"ם 638

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מלחמת המפרץ

שנת 1991

מלחמת המפרץ תפסה את היחש"ם ואת צה"ל כולו בהפתעה. בצה"ל ובפיקוד נקלטו אמצעים חדשים לגילוי וזיהוי אב"ך. אחזקתם נוספה למשימות היחש"ם. פלוגות החוץ תפקדו במסגרות עצמאיות עקב התנאים שנוצרו ועשו זאת בהצלחה רבה. צריך היה לתת אחזקה וכן לסייע למסגרות אזרחיות באווירה שאותה היחש"ם, הפיקוד והמדינה לא הכירו. אי-הוודאות יצרה מתחים בין אנשי הקבע, האזרחים וחיילי החובה אך גם יצרה גיבוש שהוסיף רבות לתפקוד היחש"ם, לא רק בשעת מעשה אלא גם בעתיד.

מגשים ישראל יפה פרס במעמד נשיא המדינה

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מפקד היחש"ם אלוף משנה פסח מורנו מקבל פרס מגשים
ישראל יפה לשנת 1991 מנשיא המדינה חיים הרצוג.

איחוד היחש"םים

638 ו 650-מתאחדים

האירוע המרכזי בשנות ה-90 בחיי היחש"ם הוא בעצם סיפור האיחוד של יחש"ם 638 ויחש"ם 650. בשנת 1996 לאחר החלטת המיזוג של יחש"ם גב ההר בתוך יחש"ם המרכז, עלו שאלות רבות אצל אנשי הקבע על אופן תהליך האיחוד ולגבי עתידם הצבאי. כדי לעשות את התהליך קל ככל שניתן, הוטלה משימת האיחוד על שני מפקדי היחש"מים: אל"ם אהרון מועלם, דאז מפקד יחש"ם 650 ואל"ם איינהורן דורון דאז מפקד יחש"ם 638. בזכות שני מפקדי היחש"מים, החיבור נעשה בצורה משביעת רצון; הושם דגש מיוחד על ההיבט האנושי ולכל בעיה שהתעוררה הייתה אוזן קשבת. האיחוד בוצע בשלבים: ראשית הוכפפה סדנת ישי ולאחריה סדנת יוסף. סדנת בית אל הייתה אחרונה והוכפפה יחד עם פירוק מפקדת היחש"ם 638. עובדה נוספת שתרמה לייעול תהליך המיזוג היה המינוי של מפקד יחש"ם 638 כרע"ן הפעלה ביחש"ם 650.

תרומה לקהילה

אימוץ אתר קרוואנים

בתמיכת אלוף פיקוד מרכז, תמרי ז"ל, אימץ היחש"ם את אתר הקרוואנים בנהורה. תושבי אתר הקרוואנים, עולים חדשים מאתיופיה, הגיעו לספורים ביחידה והוזמנו לחגים. חיילי היחש"ם שיפצו וצבעו את האתר ובנו מועדונים לרווחתם של העולים.

טקס יום העצמאות

שנת 1992

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מבצע "חומת מגן" היחש"ם בלחימה

המציאות החדשה אילצה את היחש"ם להתאים את תפיסת האחזקה שלה ללחימה במרחב איו"ש. תפיסה זו התבטאה בהקמת אתר קדומני שריכז לתוכו את כוחות האחזקה בדרג ב' של יחידות המילואים ושל כיתות מהסדנאות ביחש"ם. את הפיקוד על האתר הקדומני קיבל מפקד סדנת בקעות דאז, רס"ן צוריאל אפרים. הסדנאות העורפיות שלחו כיתות אחזקה במקצועות השונים כדי לתת כתף למאמץ האחזקה. זו הייתה הוכחה חותכת כי יחש"ם 650 הוא ארגון חזק ואיכותי המסוגל לעמוד בריבוי המשימות וליישם אחריות כוללת על אחזקת פיקוד המרכז בשעת חירום. במהלך המבצע גילו קציני היחש"ם, הנגדים והחיילים מוטיבציה ומקצועיות יוצאת דופן בעיקר בעת ביצוע משימות אחזקה ומשימות החילוץ אשר התבצע תחת אש. כל היחידות הלוחמות במרחב הפיקוד ראו בלוחמים הטכנולוגיים כוח מאחזק תומך שמגיע בכל עת, מלא רצון וחדור מוטיבציה לביצוע תפקידם.

סגירת סדנת אזור

ההחלטה על סגירת סדנת אזור נפלה כרעם ביום בהיר. מפקד הסדנה דאז, אל"ם קובי דוסטקם נזכר: בחודש פברואר שנת 2003 נקבע ביקור ר' אט"ל בסדנה. נערכנו בצורה משמעותית לביקור והברקנו את הסדנה. האלוף אודי אדם הגיע, הצגנו לו את המקום, הראינו לו את התשתיות שנדרש לפתח במקום. בסיכום הביקור ציין ראש אט"ל כי התרשם מאוד מהביקור, אך יש לסגור את הסדנה תוך שלושה חודשים. כל הנוכחים בחדר התחילו להסתכל אחד על השני כדי להבין האם שמעו נכון את דברי האלוף.

תהליך סגירת הסדנה והעברת המחלקות לג'וליס נוהל בצורה אחראית ונושא דאגה לפרט הוא שהוביל את המפקדים. הוחלט כי מחלקות הצמ"ה והנגמ"ש יוכפפו לסדנה ייעודית. 8537 מפקדי היחש"ם, אל"ם אהוד דוד, קרא למפקדי הסדנאות ולסגל א' של שתי הפלוגות והנחה אותם לבצע את תהליך המיזוג בשיתוף פעולה מלא. נגדי הסדנאות ישבו ביחד ולאחר מכן הציגו את המבנה החדש ותהליכי העבודה שבנו. המהלך הזה יצר אצל הנגדים הרגשת שיתוף לתהליך המיזוג ותרם רבות להרגשתם.

תקופת ההתנתקות

תכנית ההתנתקות היא תכנית שבוצעה על ידי ממשלת ישראל בקיץ 2005 ובמהלכה פינתה ישראל באופן חד-צדדי את תושבי ההתנחלויות ברצועת עזה ובמקביל פינתה הממשלה ארבע התנחלויות מבודדות בצפון השומרון. את התכנית יזם והוביל ראש ממשלת ישראל, אריאל שרון. במהלך תקופה זו סייע יחש"ם 650 ליחש"ם 653 במתן אחזקה לכוחות שפעלו ברצועת עזה ובמקביל ביצע אחזקה לכוחות בצפון השומרון. שיטת האחזקה שסוכמה עם קחש"א איו"ש הייתה לבצע את כלל התיקונים בתוך הגזרה. "ביום שהחל הפינוי בשומרון, "נזכר אל"ם) מיל ('אהוד דוד", התקשר אליו אלוף הפיקוד והטיל עלינו משימה לרכז אנשי קבע מהיחש"ם לסייע לתושבים באריזה ובפינוי. מיד נענינו למשימה שהייתה בעיני משימה לאומית ממדרגה ראשונה. כבר בשעה שבע בבוקר התייצבו מפקדי הפלוגות עם אנשי הקבע ועזרו לתושבים להתפנות. הדבר יצר הד תקשורתי חיובי משמעותי עבור צה"ל, פקמ"ז ובייחוד ליחש"ם."

סגירת פלוגה א'

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

בתחילת שנות האלפיים, הייתה התפיסה הצה"לית שהמלחמה הבאה תוכרע מן האוויר ולא בעזרת תמרון קרקעי כבד כפי שהיה במלחמת יום הכיפורים. לפיכך החל צה"ל לצמצם משמעותית את סד"ך הטנקים. בפועל יוצא מזה הוחלט בשנת 2006, על ידי מחלקת האחזקה, לסגור את פלוגה א'. הפלוגה, שהייתה יחידת דגל של היחש"ם, הוקמה עוד בראשית שנות החמישים במסגרת סדנה גייסית 650. ההחלטה הייתה כואבת לאנשי הסדנה ומפקדת היחש"ם כאחד. גם בתקופת הדממת היחידה, הסדנה הובילה בכל דו"חות המדדים של היחש"ם. מתוך הסדנה נשאר מחלקת צמ"ה ומחלקת נגמ"ש שהגיעו במקור מסדנת אזור שהתפרקה בשנת 2003.

ביקור אלוף פקמ"ז שנת 2005

מימין לשמאל: מחש"ף אל"ם גיורא אלמוג, אלוף משה קפלינסקי, מפקד יחש"ם אל"ם אהוד דוד.

אלוף משה קפלינסקי עם קשל"ף מרכז אל"ם אורנה ברביבאי, לימים האלופה הראשונה בתולדות צה"ל כראש אכ"א

מ"פ ב' רס"ן אלי אלמקייס, מ"פ צריפין רס"ן עופר אקשטיין

הכנסות ספר תורה

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מלחמת "לבנון השנייה"

המלחמה נפתחה ביולי 2006 בתקיפה מתוכננת של חזבאללה באזור הגבול, בתקרית שבה נחטפו חיילי צה"ל, במקביל להפגזה ארטילרית כבדה. בעקבות האירוע הגיבה ישראל בתקיפה מסיבית, ראשית מן האוויר ולאחר מכן גם בעזרת יחידות הקרקע שנלחמו נגד כוחות החזבאללה בדרום לבנון. במקביל ללחימה נורו אלפי רקטות על יישובי צפון ישראל.

מספר רב של יחידות פיקוד המרכז השתתפו במלחמת לבנון השנייה: עוצבת הפלדה, עוצבת האש ונתחים מעוצבת עידן. עם פרוץ המלחמה, תמך היחש"ם את יחידות הפיקוד השונות ביציאתן לגזרת הלחימה.

מעבר להכנת יחידות הלוחמות עצמן נדרשו מפקדי היחש"ם בכל הרמות להכין את יחידותיהם למלחמה. בתום תדריך מפקד היחש"ם, אל"ם אהוד דוד למ"פים, התפזרו אלה האחרונים והחלו בהכנת הסדנאות. הכנת הכוחות הייתה ברמה המנטלית והאופרטיבית. אף שהיחש"ם ברובו מורכב מחיילים עם בעיות משמעותיות בחייהם האזרחיים, ההתגייסות למשימה הייתה מיידית. אנשים הבינו היכן נמצאים ולקראת מה הולכים. כל מ"פ בגזרתו הכין את הכיתות הניידות על פי הפקודות האופרטיביות.

אף שהמלחמה התרחשה בגזרה הצפונית ולכאורה המעטפת האחזקתית הייתה אמורה להיות של יחש"ם, 651 הבנו במהרה שיחידות פקמ"ז צריכות את הסיוע שלנו. לאורך כל ימי הלחימה, היחש"ם שלח אין ספור חוליות לאחזקת היחידות ולתמיכה במהלך המבצעי. בהתאם להנחיית מחש"ף מרכז ומפקד היחש"ם ריכזנו את הדרישות מהחטיבות הסדירות והוצאנו את החוליות לפצ"ן. החוליות לרוב השתלבו יחד עם אנשי אחזקה ביחידות לכוחות "החזרה לכשירות" של יחידות שיצאו לגב"ל להתרעננות. רמ"ד הפעלה של היחש"ם בתקופת המלחמה, רס"ן אייל מורד, נזכר: "היה מדהים לראות את האנשים מקבלים תעצומות נפש כאשר נמצאים תחת אש ובתנאים קשים מאוד, רחוק מהבית, תוך הבנת המשימה ועבודתם. אנשים עבדו יומם וליל להכשיר כלים בכל מחיר כדי שיחזרו במהרה להילחם. לא אשכח איך באחד הסיורים שלנו עם מפקד היחש"ם, אל"ם אהוד דוד, בין כוחותינו, ראינו מרחוק את השלט ניידת שירות יחש"ם. 650 בי ובמפקד אחזו צמרמורת ותחושת גאווה על פעילות אנשינו ותרומתו האדירה של היחש"ם לכשירות הצל"ם במלחמה זו.

הקמת המטא"מים

שינוי מהותי בתפיסת הפעלת היחש"ם היה תהליך של הקמת המטא"מים ברחבי הפיקוד. חיבור לאחזקה משותפת בדרג א' ובדרג ב' היה מהפכני באותה תקופה והיה ממש הפיכה של תפיסת דרגי תיקון בשדה. הטמעת התהליך הייתה אתגר משמעותי מול אנשי האחזקה בשטח בדרג א' ודרג ב' וכמו כן מול מפקדים בשטח. הקושי המרכזי בתהליך מול יחידות השדה היה הצורך בהכפפת אנשי דרג א' ליחש"ם ולהטביע בהם את תהליכי העבודה הסדורים של היחידה. הסינרגיה הטובה בין מפקד היחש"ם דאז אל"ם רפי כהן ומחש"ף מרכז דאז תא"ל אליעזר בן הרוש ובקרה צמודה שלהם לתהליך תרמו באופן ניכר להצלחת השינוי. בתחילת התהליך הוקמו בפיקוד מטא"ם נחשונים ובית אל. בשלב השני הוקמו מטא"מים בעופר ובמחנה ישי.

הקמת נחשונים וסגירת סדנת בית ליד

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

סדנת בית ליד הייתה אחת הסדנאות הוותיקות בפיקוד המרכז ויסודותיה מתחילים בתקופת קום המדינה. בשנת 1954 הייתה אחת מחמש הסדנאות של יחש"ם 652 עם הקמתו. לאור תכנית צמצום המחנות של צה"ל במרכז הארץ, שהחלה לרקום עור וגידים בתחילת שנות האלפיים, הוחלט לסגור את הסדנה ולהעתיקה למחנה נחשונים שהוקם באותן השנים. בפברואר 2007 ניתנה פקודה להעתיק את הסדנה ולמשימה הוקצבו שלושה שבועות. אחד האתגרים של מ"פ הסדנה דאז, רס"ן יובל ירון, היה המשך תודעת שירות גבוהה לחטיבות הסדירות שישבו במחנה בית ליד במקביל לדילוג הסדנה. כך בעצם נולדה לה פלוגה 21 שנמצאת גם בימים אלו במחנה בית ליד. הדילוג בוצע בשלושה שלבים כאשר בשלב הראשון דילגה מחלקת יזום של הסדנה, בשלב השני דילג המחסן וקלט לתוכו את מחסן החלפים של אוגדה 340 לרבות פריטי הרק"ם והנגמ"ש ובשלב השלישי והאחרון עברו שאר מחלקות הסדנה לרבות התקרייה.

מבצע "עופרת יצוקה"

מבצע "עופרת יצוקה" החל בדצמבר 2012 בהפתעה גמורה. צה"ל הצליח לשמור על מידור מוחלט עד לגע פתיחת המבצע. אף שהמבצע היה בגזרת עזה, ליחש"ם 650 היה תפקיד חשוב של הכנת יחידות פקמ"ז והוצאתם ללחימה. היחש"ם סייע לכוחות הלוחמים בתחומים השונים למול הנחיות מחלקת אחזקה באט"ל. בעופרת יצוקה, בפעם הראשונה, נכנס היחש"ם למעגל האש וספג מתקפות טילים רבות. מעבר לכך, מרב חיילי היחש"ם מתגוררים בטווח הטיילים - דבר שהצריך את המפקדים לסייע ולתמוך את המשפחות בעורף ובמקביל להמשיך לתמוך את היחידות.

בית ספר "צור ברק"

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

פתיחת בית ספר "צור ברק" התחילה מיסודות של בית ספר אורט שנסגר במחנה עמנואל בשנת 2005 אך בפועל, למעט מבנים הרוסים לא נשאר דבר. בשנת 2008 התחלנו בקשר אינטנסיבי עם סטף ורטהיימר ורשת "צור ברק". התחלנו משיפוץ המבנים, הקמת סדנאות משוכללות, חתימת חוזים ובסוף פתחנו את בית הספר. בית הספר נפתח בשנת הלימודים של 2009 עם מחזור של 160 תלמידים.

בבית הספר לומדים כיום 140 תלמידים בכיתות ט-י"ב. התלמידים לומדים במגמות: עיבוד שבבי, מולטימדיה ורתכות. בסיום לימודיהם ולאחר שעמדו בתנאי הסף, מקבלים התלמידים תעודת מקצוע, כל אחד במגמה שלמד. התלמידים משתלבים לאחר מכן בצבא במקצועות שלמדו. בבית הספר סדנאות משוכללות שנבנו על ידי התעשיין סטף ורטהיימר, שבית הספר היה תחת חסותו שנים אחדות. כיום שייך בית הספר לרשת אורט, אך שיתוף הפעולה עם רשת החינוך "צור ברק" של סטף ורטהיימר הדוק.

רה-ארגון סדנה 8642

בשנת 2009 הוחלט במפקדת היחש"ם לבצע רה-ארגון סדנאות ביחש"ם ולחזק את פלוגה ב. 'ההחלטה הארגונית הייתה מורכבת, חוויה בדילמות ובמבחנים העוסקים ביתרונות ובחסרונות. בשלב הראשון הייתה הטמעה של מחלקות צ"י אשר היו אבני היסוד של הפלוגה הייעודית, סדנה, 8537 לדורותיה בתוך כותלי סדנת רכב 8642, פלוגה ב. 'בשלב ההתחלה היה קושי מנטלי מצד האנשים לקבל מרות מסגל חדש אך הקליטה של האנשים הייתה מהירה. בשלב השני קלטה פלוגה ב' את מחלקת המכליות והמנופים מסדנת צריפין אשר הוסיפה זרקור נוסף לסדנה בשל אנשיה המקצועיים והאיכותיים.

מבקרים ביחש"ם

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

קל"ף מרכז, אל"ם רוני וולף

קחש"ר, תא"ל איל אלוק

מר סטף וורטהיימר

"עופרים בפסגה"

במהלך שנת עבודה 2012 בוצע תרגיל יחש"ם משמעותי שנקרא "עופרים בפסגה". התרגיל ארך כשבועיים ותורגלו בו כלל מסגרות היחש"ם. לתרגיל קדמה מערכת הכנות ארוכה ומשמעותית שנגעה בכל אחד מהמדדים ביחש"ם והכינה אותם למלחמה. בתרגיל השתתפו כלל חיילי היחש"ם ומפקדיו ובשיתוף נתחים מהיח"ק שתרגלו הפעלות מרכזי אחזקה קדמיים על פי התכנית האופרטיבית. בנוסף לתרגיל בוצעה במהלך אותה שנה לבנת אימון של ארבעה כוחות אחזקה ביחש"ם. מוסכים מרותקים ומחלקות החילוץ ביצעו אימון לפי מודל האימון החילי. כאצ"ה (כוח אחזקת צמ"ה המטכ"לי) ומחלקת השינוע ביצעו אימון הקמה.

חינוך והעשרה

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

פרדה ממחש"ף מרכז, תא"ל אליעזר בן הרוש

פעילות הפוגתית לאנשי קבע בירושלים

סיור חיילים בנווה צדק

מבצע "עמוד ענן"

מבצע עמוד ענן התחיל ללא התראה מוקדמת בחיסולו של רמטכ"ל חמאס, אחמד ג'עברי. אף שהמבצע התרחש בגזרת פד"ם ואחריות דרג ב' הייתה של יחש"ם, 653 לקח על עצמו, יחש"ם מרכז אחריות על משימות רבות. עם פתיחת המבצע עסק היחש"ם, בשילוח הסד"ך של היחידות הלוחמות לגזרת עזה. במהלך המבצע יצאו חוליות רבות ליחידות הפיקוד שנפרסו בשטחי הכינוס. היחש"ם קלט את פלק"ד 6162 במחנה עמנואל לטובת אחזקת דרג ב' לאוגדה "עוצבת הפלדה". המבצע הפיל אסימונים רבים אצל מפקדים בכירים שיחש"ם 650 הוא גוף חזק ומוכן למשימותיו במלחמה. במהלך המבצע הופעלו כלל התכניות שתורגלו בתרגיל "עופרים בפסגה".

יחש"ם 650

עורף אחזקה מטכ"ל

במהלך שנ"ע 2013 הגדיר ר'אט"ל את יחש"ם 650 כעורף אחזקה מטכ"ל. המשימות שהוגדרו על ידי מחלקת אחזקה באט"ל הן היערכות לטיפול ברק"ם, קליטת מנועייה ותאי הרצה אוטונומיים מפיקוד הצפון והכנת האנשים למשימות אחזקה לתגבור גזרות לחימה שונות. בנוסף היערכות של יחידת מוסכים מרותקים לקלוט רכב וצמ"ה מגויסים של פיקוד הצפון במוסכים של מרחב המרכז.

מבצע "שובו אחים"

המבצע החל ביוני 2014 לאחר חטיפתם של שלושה נערים בצומת גוש עציון. צה"ל הגדיר כמה מטרות למבצע ובראשן החזרת החטופים וריסוק החמאס. יחש"ם 650 נדרש להירתם בצורה משמעותית ובדגש לסדנאות גב ההר והבקעה. סדנאות ישי, בית אל ובקעות עבדו יומם וליל כדי לתמוך את הפעילות המבצעית בגזרה לרבות חילוצים ומשימות מסגרות בתוך המרחב העירוני. הסדנאות העורפיות נדרשו להירתם ולתמוך באנשיהן את הסדנאות הקדמיות במהלך סופי השבוע כדי לאפשר רענון אנשים.

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

מבצע "צוק איתן"

לקראת סיום המבצע "שובו אחים" התגבר ירי תלול מסלול לעבר יישובי הדרום. ב-8 ביולי 2014 יצא צה"ל למבצע צוק איתן כדי לפגוע במערכי החמאס. המבצע החל בהפצצות של חיל האוויר על מערכי חמאס וב-17 ביולי נכנס צה"ל קרקעית כדי לפגוע במערך המנהור של החמאס.

במבצע זה קלט היחש"ם את פלק"ד 6162 לתמיכה באוגדה "עוצבת הפלדה" שנלחמה בגזרה הצפונית. מעבר לקליטת אנשי המילואים השתלבו כעשרים כיתות סדירות של אנשי היחש"ם לתמיכת המהלך האוגדתי. מעבר לכך, בפעם הראשונה הופעל כאצ"ה (כוח אחזקת צמ"ה המטכ"לי) (בשילוב כיתות הצמ"ה הסדירות של סדנה 8537 בפיקוד רס"ן משה שוורץ. הכוח ביצע תיקוני צמ"ה בכל גזרת עזה והיווה מכפיל כוח משמעותי לכשירות הצמ"ה בגזרה. מעבר לכך נרתמו יתר פלוגות היחש"ם להגברת כשירות היחידות ושילוחן לגזרת פד"ם.

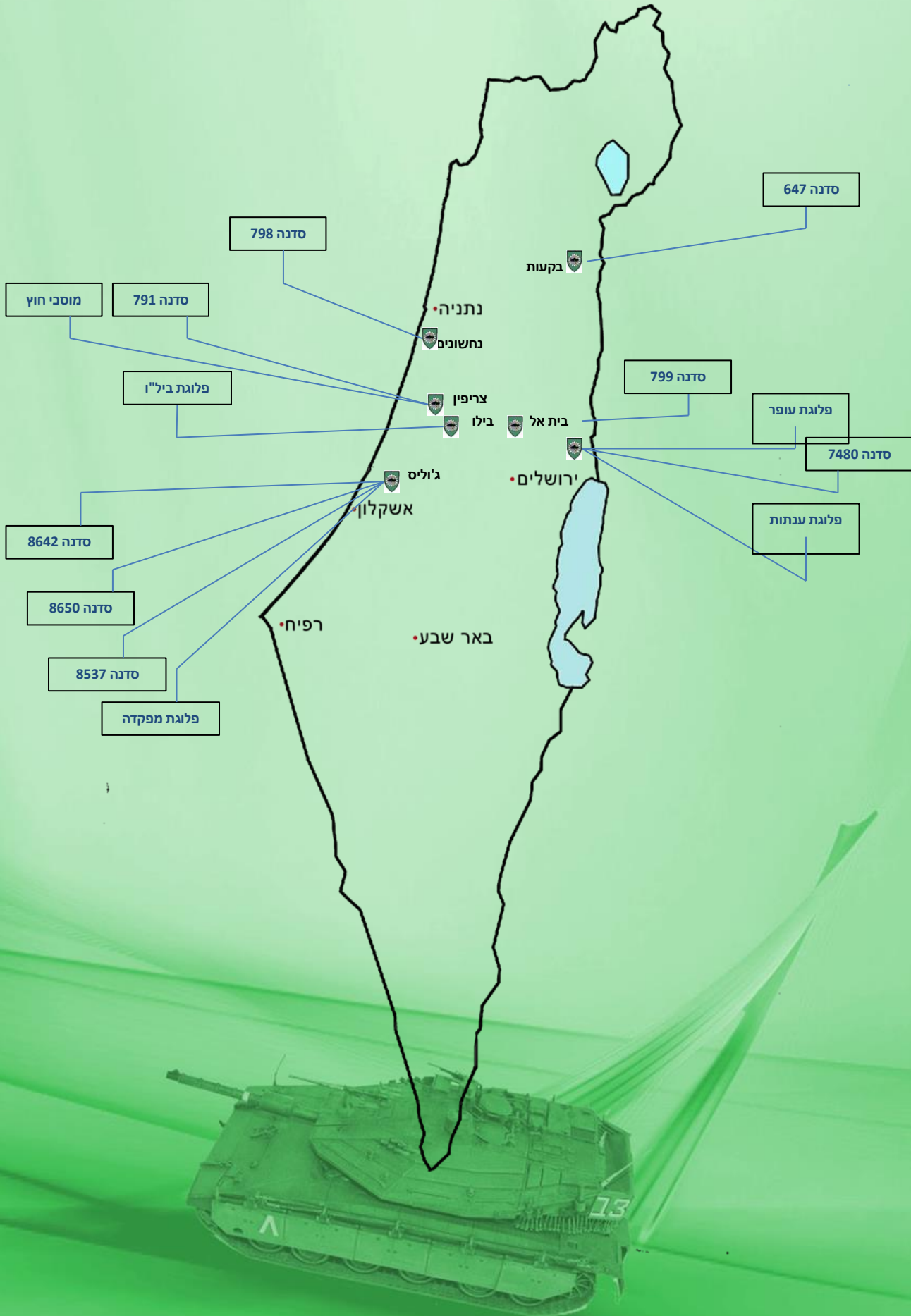

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

שנת 2014

ימי ספורט אז והיום ...

1950 - 1960 - 1970 - 1980 - 1990 - 2000 - 2010 - 2020

"תדע כל עם עברייה כי

הפקידה גורל בניה

בידי מפקדים הראויים

לכך, "

דוד בן גוריון

סא"ל משה דגני ז"ל

עם הקמתו של צה"ל התגייס אליו דגני עם חבריו מן הלח"י. דגני, שלפני גיוסו היה מפקד המחלקה הטכנית של הלח"י, מונה לקצין תחבורה בגדוד 82. הוא המשיך בשרשרת התפקידים כקצין טכני גדודי וכקצין תכנון רכב במפקדת קצין שריון ראשי ולאחר מילוי תפקידים נוספים מונה מפקד סדנה גייסית תפקיד בו שימש עד שחרורו.

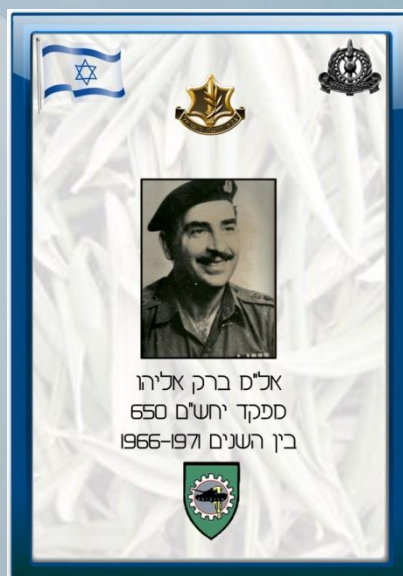
בתחילה הייתה זו סדנה של רכב קל בלבד ובשנת 1954 חברה גם סדנת רק"ם 699 וכך הוקמה סדנה גייסית 650. עם הקמת הסדנה הציב דגני שתי מטרות: שירות מיטבי ליחידות הגיס והרמת מורל חיילים והמפקדים. במסגרת התקציבית של צה"ל לא היה קל להשיג את האמצעים ורק הודות למשקל הרב שייחסה מפקדת הגיס לסדנה, נתנו תמיד עדיפויות לבינוי ולהשגת האמצעים הדרושים.

דגני הוא האיש שהפך את הסדנה למשפחה אחת; הוא ידע ליצור אווירה בקרב פקודיו. החוגרים ראו בו סמכות עליונה, אבהית, שאפשר להתייעץ אתו גם בבעיות עבודה וגם בבעיית פרטיות וכל קצין, חוגר ואזרח ראו בו משען וידיד.

אל"ם אליהו ברק

אליהו ברק קיבל את הפיקוד על הסדנה הגייסית 650 באוגוסט 1964. הסדנה כללה שתי פלוגות: פלוגה א' שעסקה בטיפול בטנקים מסוג שרמן (וסנטוריון) שוט (ופלוגה ב' שעסקה בטיפול ברכב נשק ואופטיקה. הסדנה מנתה כ-350 חיילים.

עם כניסתו של אליהו ברק לתפקיד ובכל מהלך שירותו בסדנה הגייסית ייחס חשיבות

רבה מאוד לגיבוש היחידה ולאופייה. בתקופת פיקודו ניתנה חשיבות עליונה לאחזקת כוחות השריון בכל מקום בארץ בו הם נמצאים ומציאת פתרונות/המצאות יצירתיים בטנקים. בתקופה של עד מלחמת ששת הימים הייתה שיטת האחזקה נייחת - תיקון וטיפול בכלל הכלים בסדנה הגייסית. הטנקים היו מובאים לסדנה על גבי מובילים ולאחר טיפול ותיקון, מוחזרים ליחידה. בתפיסה חדשה שפותחה בסדנה הצריכה אחזקת הטנקים ביחידות התארגנות בכ"א, חלפים ואמצעי ניווד. המבחן האמיתי היה במלחמת ששת הימים, כאשר טרם פרוץ המלחמה הוטל על הסדנה להקים גש"ח נייד "מאולתר" לאחזקת עוצבת הפלדה בסיני. במהלך פיקודו של אליהו ברק בסדנה הגייסית הוקמו פלוגות ג, ד' ופלוגת מפקדה. פלוגה ג' הוקמה כדי לטפל בטנקי מג"ח ופלוגה ד' הוקמה בצאלים למתן אחזקה לכוחות השריון שהתאמנו בצאלים. לאחר שינויים ארגוניים אלו מנתה הסדנה הגייסית כאלפיים חיילים. הסדנה קלטה חיילים במצוקה והוקם בה בית ספר על בסיס צריפים ושם לימדו את החיילים, חינכו אותם ודאגו לצורכיהם.

סא"ל יעקב מרדכי ז"ל

סא"ל יעקב מרדכי קיבל את הפיקוד על הסדנה הגייסית בשנת 1971 בתקופת כהונתו עד פרוץ מלחמת יום הכיפורים עסק בביסוס סדנאות היחש"ם בסיני ואימון יחידותיו למלחמה.

עם פרוץ המלחמה כינס סא"ל יעקב מרדכי את קציני המטה לישיבת חירום. סגנו באותה העת היה סא"ל שחר בן נון ויחדיו

תדרכו את המפקדים לקראת המלחמה, על ידי קביעת סדרי עדיפויות לציוד שהיה בטיפול (טנקים, נשק, ציוד אופטי ובעדיפות משנית רכבים). (במקביל ניתנה הודעת התרעה למילואים ומיד החלו בהכנת הגש"ח הנייד שנועד לשרת את אוגדה הגייס 162 גש"ח שאומן עוד לפני פרוץ המלחמה, יצא מיד עם ההודעה לשטח ואל"ם יעקב מרדכי בראשו. החיילים נוכחו לדעת שתורת האחזקה שפותחה במהלך האימונים מניבה פירות והכוח עמד בכלל המשימות שניתנו לו. למרות תנאי לחימה הקשים לא נשכחה הדאגה לפרט כדי לשמור על רציפות העבודה.

על מרקו מעידים המפקדים כי היה מפקד משכמו ומעלה, דאג לרווחת החיילים, המשיך במסורת טיפוח פני היחידה וההווי שלה. אל"ם (מיל ('יעקב (מרדכי נפטר בשנת 1995 בעקבות מחלה. יהי זכרו ברוך.

אל"ם נחמן ורד

אל"ם (מיל ('נחמן ורד) וגנר (התגייס לצה"ל בשנת 1956 למקצוע מכונאי טנקים. MX. הקריירה הצבאית שלו הייתה שזורה בהיסטוריה של יחש"ם. 650 הוא החל את שירותו כמכונאי בפלוגה א, 'מפקד ביתה בקבע. לאחר סיום קורס הקצינים שימש מפקד מחלקה בפלוגה ולאחר מכן מפקדה. בהמשך דרכו מונה למפקד

גש"ח 784 בסניני ובשנת 1974 קיבל פיקוד על הסדנה הגייסית.

עם כניסתו לתפקיד, קבע לעצמו מפקד הסדנה הגייסית שלושה ערכי ליבה: טיפול באנשים, מקצועיות והתייעלות ודבקות במשימה.

במהלך תפקידו עסקו ביחש"ם במגוון פרויקטים חברתיים כש אחד הבולטים בהם הוא קליטת נערים ללא מסגרת. הילדים האלו גויסו למסגרת היחש"ם ועסקו בפעילות צבאית שוטפת בחניכה ובבקרה אישית של מפקד היחש"ם. בתקופה זו עסקו רבות בהצעות ייעול רבות ובבניית שו"שים רבים לכלים לדוגמת כיפת צריח למפקד וייצור טנק אמבולנס, עזרי אימון ועוד רבים. וגנר ייזכר כמפקד יסודי, קפדן אשר פיתוח וקידום האנשים עמדו תמיד למול עיניו.

סא"ל יעקב אידן (בוצ'ו)

סא"ל יעקב אידן מונה למפקד הסדנה הגייסית בהתראה קצרה מאוד ונוצר מצב שבו לא התקיים טקס החלפת מפקדים ויעקב החל במילוי תפקידו. לזכותו עמד הניסיון שצבר כמ"פ סדנה בית ליד וכמ"פ סדנת צריפין, דבר שעזר לו במהלך תפקידו. הוא עסק בעיקר בטיפול בפרט, בחלשים, פיתוח בית הספר והעצמת שם הסדנה.

פעילות זו והשקעה מתמדת ללא לאות הביאו לשינוי לטובה של תדמית הסדנה תוך התמקדות בפעילות אחזקתית, ביצוע תכנית העבודה ותמיכה בחיילים.

יעקוב הביא מניסיונו, וכחלק מתהליכי שיפור תהליכי העבודה הכניס את הכנת ערכות החלפים (קיטים) (כחלק מובנה בתהליך העבודה בסדנאות השונות, דבר שקיצר את תהליכי העבודה ואת זמן הימצאות הכלים בסדנאות.

חותם אישי ושינוי שבוצע בתקופתו של יעקב הוא פיתוחו והטמעתו של קצין תכנון העבודה, לימים קצין הפעלה /רמ"ד הפעלה, אשר דאג לווסת את העבודה בין הפלוגות.

בתקופתו כללה סדנה גייסית 650 את פלוגות א, ב, ג, ג' בג'וליס, פלוגת צאלים ושתי פלוגות ברפיח. בסך הכול מנתה הסדנה הגייסית 1,800 איש. במהלך תפקידו, בשל צמצומים, בוטלו הפלוגות ברפיח ובית ספר לשריון עבר דרומה.

אל"ם צביקה נאמן

סא"ל צביקה נאמן, היה בשלהי קורס קציני חימוש מתקדם בצבא ארה"ב כשנקרא לשוב ארצה לאור העובדה שקצין חימוש גייסות השריון סיים במפתיע את תפקידו. עם הגיעו לארץ נודע לקצין כי ישנם שינויים בשיבוצים, וסוכם כי ישובץ בתפקיד מפקד סדנה גייסית 650.

סדנה גייסית כללה את פלוגה א' שעסקה בטנקי שוט וטירן; פלוגה ב' עסקה

באחזקת רכב, נשק, אופטיקה ונגמ"שים; פלוגה ג' עסקה במג"חים; פלוגה ד' בצאלים נתנה שירותי אחזקה למתקן האימונים בבאלי"ש (מל"י כיום) והפלוגה ברפיח נתנה שירותי אחזקה לאוגדה שישה ברפיח.

במהלך תקופת פיקודו בוצעו תהליכי ה-ארגון משמעותיים כגון הקמת יחש"ם 650 על ידי איחוד יחש"ם 652 וסדנה גייסית 650 והכפפת היחידה לפיקוד המרכז; העברת פלוגה ד' ליחש"ם 653, ביטול פלוגת רפיח והקמת יחידת מוסכי חוץ בצריפין ובג'וליס שעסקו ברכב לבן, החזרות לכשירות במוסכים במסגרת ת"ע שנתית באזור קסטינה, מסמיה, אשקלון ובראשון לציון. במהלך כהונתו לקח היחש"ם חלק פעיל במלחמת שלום הגליל והיה אחראי להקמתו של יחש"ם מערב בדרום לבנון אשר בהמשך הוכפף לפיקוד הצפון. בתקופה זו עסק היחש"ם בפרויקטים חברתיים של קליטת נערי רפול לשורות הצבא והיה ליחידה הראשונה אשר קלטה מתנדבי שר-אל בצבא. במהלך תקופה זו נוסף ליחש"ם בית ספר תעשייתי נוסף בצריפין שבאותם הימים היה שייך לרשת "עמל".

אל"ם דוד בראון

אל"ם דוד בראון נכנס לתפקיד מפקד היחש"ם בתקופה לא פשוטה אחרי מלחמת שלום הגליל. היחש"ם נדרש לתגבר באופן רציף את כוחות האחזקה בדרום לבנון, דבר שהצריך פעילות הכנה מנטלית לאנשים.

בתקופת פיקודו נכנסו מדדי רמות ואיכות לעבודה ליחש"ם והפלוגות. מפקדי פלוגות נבחנו על סמך נתונים שהיו צריכים להציג,

זמן טיפול ג, 'שעות עבודה, נורמות תיקונים וכדומה. היה עליהם לעמוד בפרמטרים שנבנו בשיתוף מקחש"ר.

ניתן דגש על הכשרת כ"א וקידומו בשיתוף בה"ד 20 ובביצוע מבחני שלב ביחש"ם כחלק מהגברת המקצועיות.

החזון העיקרי של דוד היה איכות השירות והתייעלות: "זה המסר שרציתי להוריש לבאים אחריי ומתן דגש עיקרי בשירות ללקוח.

תמיד טענתי שיש חוק הגנת הקטן, יחשמ"ים קטנים, כגון לבנון וגב ההר, צריכים תמיד לקבל את השירות הטוב ביותר מפני שלהם היה יותר קשה במתן שירות ליחידות. בנושא האיכות, הדגש היה לא להגיע למצב שהכלי לא תקין אלא לזהות את הבעיה לפני כן במסגרת טיפול יזום.

באותה תקופה המצב הכללי לא היה לחוץ אולם בסופו של דבר הכול נמדד בכסף ואלו הערכים והחזון שרציתי להוריש לדורות הבאים."

אל"ם יהושע דוד

אל"ם יהושע (דוד) התמנה לתפקיד ב-1985 במהלך תקופת פיקודו מנה היחש"ם שש פלוגות פנים במחנה עמנואל ועוד שלוש פלוגות חוץ. בתקופת פיקודו היה יחש"ם 650 אחרי איחוד הסדנה הגייסית ויחש"ם 652, אך הלכה למעשה לא נוצר חיבור אמתי בין אנשים ותהליכי עבודה. עם כניסתו לתפקיד שם לעצמו יעד

ראשון למזג באופן מלא בין האנשים כך שניתן יהיה לקרוא לזה יחידה אחת. היעד השני שהציב לעצמו היה מוסר עבודה גבוה.

במהלך תפקידו עסק רבות בטיפוח המגורים, סביבת העבודה בסדנאות, סביבה מטופחת וכל זה כמובן תוך מציאת פתרונות הולמים לבעיותיו של כל חייל.

בתקופה זו נחנכה ביחש"ם האופטרוניקה שהובילה את היחש"ם לשנות 2000 בעבודה על ציוד אלקטרוני ואופטי יקר ומתקדם. כמו כן, הונחה תשתית לסדנת הצמ"ה והנגמ"ש באזור. נושא נוסף שהיחש"ם התמחה בו בתקופה זו היה קליטת טיראנים לעבודה והכשרתם למכירה לגורמים בחו"ל.

יושע עודד תחרות בין הפלוגות שהשפיעה ישירות על המוטיבציה של המפקדים והחיילים לעבוד. בצד הדרישה לעבודה המאומצת הקפיד תמיד לקיים ערבי יחידה גדולים, טיולים ונופשים.

אל"ם אבי שרירא

אל"ם אבי שרירא נכנס לתפקידו בשנת 1987 ערב פרוץ האינתיפאדה הראשונה. לזכותו עמדו ניסיון והיכרות עם עבודת היחש"ם מתוך תפקידי סגן מפקד של יעקב אידן וצביקה נאמן.

עם פריצת האינתיפאדה נדרש היחש"ם לתת מענה אחזקתי אחר תוך פריסה רחבה של פלגות באיו"ש וחשיבה יצירתית למציאת

פתרונות מיגון לכלים. בתקופה זו קיבל היחש"ם על עצמו לטפל בכל הצמ"ה של צה"ל ולצורך כך הוסבה סדנת אזור ורכשה מיומנות באחזקת הצמ"ה. כך הפכה הסדנה את עורה מאחזקת רכב, זחל"מים ונגמ"שים לסדנת צמ"ה ונגמ"ש.

סדנאות היחש"ם נדרשו לעבודה מאומצת לאור שחיקת כלים מוגברת באיו"ש.

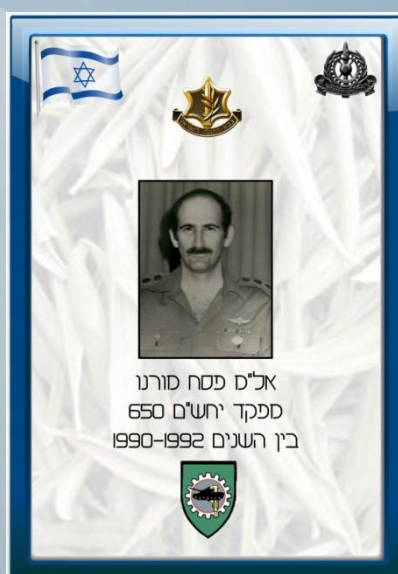
בתוך כל העבודה המאומצת לא נשכח טיפוח החיילים והיחידה. שופץ מבנה הקולנוע כדי לתת לאנשים אווירה טובה. התקיימו ערבי יחידה וימי ספורט וכן ערבי פלוגה וטיולים פלוגתיים. החגים נחוגו ברוב פאר והדר לפי מיטב המסורת של היחידה. כמו כן נערך ערב הוותיקים הראשון של יוצאי

הסדנה הגייסית 650 ויחש"ם 652.

אל"ם פסח מורנו

אל"ם פסח מורנו קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 1990 ותקופת כהונתו התאפיינה בהמשך האינתיפאדה באיו"ש והיערכות היחש"ם הייתה בהתאם. כן זכורה התקופה בשל מלחמת המפרץ הראשונה בה נדרש היחש"ם לבצע ביתר שאת אחזקה ליחידות אב"ך ולקלוט אמצעי גילוי וזיהוי חדשים למערך.

עם כניסתו של הרמטכ"ל החדש, רא"ל אהוד ברק, החלה תקופת קיצוצים משמעותית בצה"ל שנקראה תכנית "מרקם". הדבר יצר מתחים ואי-ודאות בקרב משרתי הקבע ביחידה ודרש ממפקד היחש"ם לייעל תהליכים ללא פגיעה בתכנית העבודה. בתקופה זו החלו להכניס לצה"ל את תורת (T.Q.M) תורת איכות כוללת (שקדמה לתקני ISO והנהוגים היום). היחש"ם נחשב לפיילוט בפיקוד ובצבא לקליטת התקני איכות. השיטה הפכה כחלק משיטת הניהול והפיקוח וזיכתה את היחש"ם במהלך התקופה שלאחר מכן בפיקודו של אל"ם טומי ליבוביץ בפרס ראש אג"א נושא T.Q.M.

במהלך תקופה זו זכה היחש"ם בפרס "מגשים ישראל יפה" במעמד נשיא המדינה ופרס יחידות מצטיינות במעמד הרמטכ"ל.

אל"ם טומי ליבוביץ'

אל"ם טומי ליבוביץ קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 1992. בתקופה זו תוגברו הכוחות ביהודה ושומרון עד כמאה פלוגות. כתוצאה מכך נדרשו גם כוחות אחזקה מתוגברים והדבר פגע קשות בתכנית העבודה של היחש"ם. יתר על כן, בתקופה זו נעשתה פעילות רבה בשחרור אנשי קבע ואזרחים עובדי צה"ל בעקבות תכנית "מרקם": שוחררו כמאה אנשי קבע וכחמישים אזרחים עובדי צה"ל. עם זאת העבודה נמשכה,

ניתנו שירותי אחזקה לאימונים ולתרגילים ביחידות השונות. בסדנת הצמ"ה והנגמ"ש באזור נחנכה סככת עבודה חדשה במעמד הקחש"ר ובתקופה זו הוטמע ביחש"ם תקן הניהול האיכות הכולל T.Q.M. בתמיכת אלוף פיקוד מרכז, תמרי ז"ל, אימץ היחש"ם את אתר הקרוואנים בנהורה. תושבי אתר הקרוואנים, עולים חדשים מאתיופיה, הגיעו לסיורים ביחידה והוזמנו לחגים. חיילי היחש"ם שיפצו וצבעו את האתר ובנו מועדונים לרווחתם של העולים.

אל"ם אהרון מועלם

אל"ם אהרון מועלם נכנס לתפקיד מפקד היחש"ם בשנת 1994. בעברו ביצע ביחש"ם תפקיד קצין אחסנה וקצין הפעלה. עם כניסתו לתפקיד הציב כמה יעדים וראשון במעלה הוא תחום המשמעת. אהרון האמין שהמשמעת היא אבן יסוד להתנהלות תקינה בצבא. היעד השני שהציב לעצמו היה טיפוח

אוכלוסיית הקבע ביחש"ם. אחד האתגרים המשמעותיים בתחום היה הצערת גיל הנגדים משום שעם כניסתו לתפקיד 70% מאנשי הקבע ביחש"ם היו מעל גיל ארבעים. אהרון פתח ביתה ללימודי הנדסאים ביחש"ם ותרם להשכלת אנשי הקבע. יעד נוסף שעמד לנגד עיניו היה הטיפול בחיילי החובה; נערכו סדנאות פיקוד לנגדים וימי עיון רבים לאוכלוסיות שזוהו כחלשות. בימי תפקידו כמפקד היחש"ם עסק אהרון רבות במיסוד המורשת של היחש"ם ודאג להקים בבסיס חדר מורשת והנצחה. מלבד פרויקטים צבאיים, עסק היחש"ם גם בפרויקטים אזרחיים דוגמת אימוץ כפר הנוער בית חגי. במסגרת הפרויקט השתתפו הילדים מכפר הנוער באירועים של היחש"ם, חגגו יחד את החגים והחיילים לקחו חלק בפעילות בכפר הנוער.

אל"ם שולי סולימן

אל"ם שולי סולימן קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 1996 בתקופה של אחרי הסכמי אוסלו שהתאפיינה ברה-ארגון הצבא ביהודה ובשומרון ותכנון הקטנה משמעותית של הצבא.

עם כניסתו לתפקיד קבע שולי חזון של יחש"ם 650 מוביל ונותן את הטון לכל היחש"מים והחיילים שמשרתים ביחש"ם יהיו גאים. כדי

לעמוד בחזון, קבע מדיניות של עמידה בכל המשימות, עקירת שמרנות ודעות קדומות כדי לתת מחשבה חדשה ומתן שירות מיטבי ללקוחות. ממש לפני כניסתו של שולי לתפקיד בוצע איחוד יחש"מים 650 1638-כך שהוא פיקד על יחש"ם מרכז ענק עם מוטת שליטה בעייתית. אף שהוגדר כיחש"ם עורפי, היו לו סדנאות קדמיות ביו"ש וחלק מהסדנאות העורפיות, בית ליד ופלוגה ב, 'על אף היותן בעורף נדרשו לתת אחזקה לפלוגות ביהודה ובשומרון. כל אלה הציבו אתגרים פיקודיים ומקצועיים אצל המ"פים ובמפקדת היחש"ם.

הסכמי אוסלו גרמו לצבא לשנות את תפיסת האחזקה ובעיקר את פריסת הסדנאות במרחב. סדנת יוסף הועתקה לבקעות והורחב המענה האחזקתי בסדנת ישי. במהלך תקופה זו זכה היחש"ם בשני פרסי רמטכ"ל ליחידות מצטיינות במקום הראשון והשלישי ועוד פעמיים זכו בתחרות סדנה מצטיינת. אחד השינויים הארגוניים בתקופה זו היה מעבר היחש"ם לעבודה במתכונת משק סגור כולל קביעת מרכזי עלות ורווח. שולי המשיך את הפרויקט של הצערת הנגדים ביחש"ם תוך בדיקת עלויות כוח אדם קבע ראשוני ומובהק.

אל"ם גיורא אלמוג

אל"ם גיורא אלמוג קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 2000, תקופת "גאות ושפל" שהתאפיינה בגל גואה של אלימות טרור פלסטיני. היחש"ם נדרש למשימה משמעותית של אחזקה בלחימה ופיקוד על אחזקה בדרג ב' במערך החירום. למרות אירועי "גאות ושפל" ועם כל הקושי הכרוך בכך, אל"ם גיורא אלמוג סימן מטרה

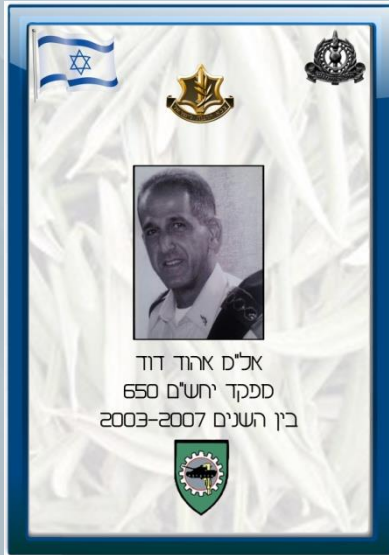
אסטרטגית של "יחש"ם כדרך חיים" וקבע יעדים טקטיים להשגתה. בין היעדים הבולטים ניתן למנות את המעבר מ"אנשי קבע מקצועיים" למפקדים בעלי "ראש גדול" ונפתחו הכשרות פיקודיות לאנשי הקבע; אימוץ תהליכי ניהול שיטתיים שנועדו להגביר את המקצועיות והיעילות הארגונית; חיזוקם ושיפורם של תהליכי ניהול הידע כדי להגביר את זמינות השרות ואיכותו.

במהלך כהונתו של גיורא השתתף היחש"ם בתרגיל צה"לי משמעותי - "תרגיל אלמוגים" - שהיווה הכנה משמעותית עבור היחידה למבצע "חומת מגן".

במהלך המבצע יושמה תפיסת הפעלה שתוכננה וגובשה באירועי גאות ושפל ותורגלה בתרגיל האלמוגים. תפיסת הפעלה זו סייעה במתן אחזקה טובה יותר, נפתח אתר קדומני בפיקוד מ"פ בקעות שריכז כוחות אחזקה במילואים ואנשי קבע מהיחש"ם. שילוב זרועות ועבודה משותפת תרמו רבות למקצועיות אנשי המילואים והדגישו פעם נוספת את החשיבות של מערך האחזקה ששמר על כשירות גבוהה ביותר לאורך כל ימי המבצע.

אל"ם אהוד דוד

אל"ם אהוד דוד קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 2003 עם כניסתו לתפקיד היחש"ם היה ארגון עצום עם 11 פלוגות ו 2,500-אנשים. בשנה זו נכנס צה"ל לתר"ש קלע והיחש"ם נדרש לקצץ כ 140-תקני קבע. הדבר הניע את מפקד היחש"ם להניע תהליכי התייעלות משמעותיים וארגון תקנים פנימי. השאיפה הייתה לבנות פירמידת קידום עבור הנגדים,

הנגדים, כך שהנגד יתפתח בכמה תפקידים ובכמה סדנאות ויגיע לקבע מובהק כשהוא בעל תעודת בוחן ובעל השכלה ישימה. לשם כך נפתחו ביחש"ם כיתות טכנאי והנדסאי לאנשי הקבע. פרויקט משמעותי נוסף שעסק בו אהוד היה שיווק מחנות אזור ובית ליד. כפועל יוצא, נסגרה סדנת אזור ונתחיה עברו תחת פיקוד פלוגה א' בג'וליס וסדנת בית ליד עברה למחנה נחשוני.

במסגרת קיצוץ "קלע" עלה לשולחן הדיונים רעיון של סגירת יחש"ם 650 והשארת שני יחש"מים בצה"ל, דרומי וצפוני. התחיל מאבק קשה נגד סגירתו, בהובלת מפקד היחש"ם ומחש"ף המרכז. בתקופה זו נלחם היחש"ם על כל פיסת עבודה, על כל פרס ועל כל תעודת הערכה כדי להראות למקבלי ההחלטות את חשיבותו ומרכזיותו של יחש"ם 650. שני אירועים מרכזיים נוספים בתקופת פיקודו של אהוד היו תקופת ההתנתקות ומלחמת לבנון השנייה. בשני האירועים היווה היחש"ם עוגן משמעותי בתמיכה בכוחות הלוחמים.

אל"ם רפי כהן

אל"ם רפי כהן קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 2007, תקופה שהתאפיינה בהפקת לקחים ממלחמת לבנון השנייה ותקופה שבה הוחלט לכאורה לסגור את היחש"ם. עם כניסתו לתפקיד, הבין שהגיע ליחידה "כבויה" שאנשיה נערכים לסגירה. האתגר הראשון שעמד בפניו היה לרומם את רוח האנשים.

מה שהוביל את מפקד היחש"ם מתחילת דרכו הייתה המוכנות לחירום. הפקת לקחים לאחר מלחמת לבנון הייתה אבן דרך בהכנת היחש"ם. נדבך משמעותי נוסף היה הטיפול בפרט. רפי האמין שכדי להביא את החייל והנגד לשירות צבאי משמעותי נדרש קודם להשקיע בהם. היכן שמטפלים באנשים ניתן להגיע למטרות שקובעים. היחש"ם החל לקלוט לשעריו בני ישיבות וחיילים חרדים תוך התאמת המחנה והתשתיות שלו לאורח חיים דתי של החיילים. במהלך תקופת כהונתו, עבר היחש"ם מפיקוד מז"י לפיקוד אט"ל והמהלך תרם רבות בהיבט קשב מפקדים והמשאבים שהוקצו ליחידה. שינוי מהותי נוסף שעבר היחש"ם בתקופה זו היה הקמת מטא"מים באיו"ש והייתה ממש הפיכה של תפיסת דרגי תיקון בשדה. המהלך לא היה פשוט ודרש הובלה של המפקדים, סינרגיה בין המחש"ף למפקד היחש"ם שתרמו רבות להצלחת המהלך.

אל"ם עופר אזרד

אל"ם עופר אזרד קיבל את הפיקוד על היחש"ם בשנת 2011 גם בתקופה זו היה שיח במטכ"ל על רצון לסגור את היחש"ם וכך הציב לעצמו מפקד היחש"ם, כיעד ראשון, לפתח את היחידה ולהוריד את השיח משולחן הדיונים. במהלך כהונתו ביצע היחש"ם מספר רב של פרויקטים ורה-ארגון סדנאות. סדנת ישי קלטה

מחלקת רק"ם והפכה בעצם למטא"ם שנותן שירותי אחזקה לחטיבה 27 במחנה ישי. הוקמה הכאצ"ה (כוח אחזקה צמ"ה המטכ"לי (על בסיס תשתיות סדנת צמ"ה והנגמ"ש במחנה עמנואל. הכוח אף זכה לבצע אימון הקמה מיד לאחר הקמתו. הוקמה מחלקת שינוע ביחש"ם והיא ביצעה אימון הקמה במהלך מבצע "עמוד ענן".

במהלך תפקידו עסק רבות במוכנות לחירום של היחש"ם. בוצע תרגיל יחש"מי גדול "עופרים בפסגה" שהקיף את כל מסגרות היחש"ם בסדיר ובחירום. מערכת ההכנות שבוצעה לקראת התרגיל והתרגיל עצמו הביאו את היחש"ם מוכן בעת שנפתחה המערכה במבצע "צוק איתן".

במהלך המבצע, למרות היותו בפיקוד הדרום, תרם היחש"ם תרומה ניכרת בשילוח הסד"ך ותמיכת היחידות.

טיפול באנשים היווה עיסוק משמעותי בתקופת פיקודו. החל משיפור תשתיות בסיס למשרתים דרך טיפול באנשים ופיתוחם האישי והמקצועי.

רב"ט מושקוביץ 'אפרים

אות המופת

ביום ה-6 ביוני 1967, בין טירה לרמת הכובש, בזמן הפגזה על שיירה, נעזבו כמה כלי רכב. כאשר פרצה דלקה בסביבה והייתה סכנה לכלי הרכב כולל רכב עם דלק, קפץ רב"ט אפרים מושקוביץ והחל להוציא את הרכב מתוך האש, תוך כדי הפגזה.

על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת.

ניסן תשל"ג אפריל 1973, דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

רס"ן דוד שילה

אות המופת

ביום ה 21-במרס 1968, בעת פשיטת צה"ל בכראמה, בהיותו קצין חימוש, דאג רס"ן דוד שילה לחילוץ טנקים שנפגעו, מתוך שטח שהיה נתון תחת אש כבדה של ארטילריית טנקים ומקלעים.

על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת.

ניסן תשל"ג אפריל 1973, דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

סמל שמעון גבאי

אות המופת

ביום ה 21-במרס 1968 בהיותו בצוות טנק חילוץ בעת פשיטת צה"ל בכראמה, דאג סמל שמעון גבאי לחילוץ טנקים שנפגעו. למרות אש האויב המדויקת שהונחתה וניתוק כבל הגרירה, יצא סמל שמעון גבאי עם חברו מטנק החילוץ ודאג לקשור את הכבל ולהמשיך בגרירת הטנק. על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת. ניסן תשל"ג אפריל 1973, דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

רב"ט משה אמיר

אות המופת

ביום ה 21-במרס 1968, בהיותו בצוות טנק חילוץ בעת פשיטת צה"ל בכראמה, דאג רב"ט משה אמיר לחילוץ טנקים שנפגעו. למרות אש האויב המדויקת שהונחתה וניתוק כבל הגרירה, יצא עם חברו מטנק החילוץ ודאג לקשור את הכבל ולהמשיך בגרירת הטנק.

על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת.

ניסן תשל"ג אפריל 1973, דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

סמל כהן אוריאל

אות המופת

ביום ה 21-במרס 1968 בהיותו בצוות טנק חילוץ, בעת פשיטת צה"ל בכראמה, דאג סמל אוריאל כהן לחילוץ טנקים שנפגעו. למרות אש האויב המדויקת שהונחתה וניתוק כבל הגרירה, יצא עם חברו מטנק החילוץ, דאג לקשור את הכבל ולהמשיך בגרירת הטנק.

על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת.

ניסן תשל"ג אפריל 1973 דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

סמל הרצל זלאיט

אות המופת

ביום ה 6-באוקטובר 1973 בלילה, נשארה החוליה של סמל הרצל זלאיט בנגמ"ש טכני, באזור כביש קונייטרה-רפיד, מדרום לחושנייה. טנקים סוריים עברו ליד החיילים במרחקים של עד שלושים מטר, ובשעה 22:30 הגיע טנק סורי ונעמד סמוך מאוד לנגמ"ש, כשמטרתו לקחת את חיילי היחידה בשבי. הטנק התרחק מעט כדי לכוון ביעילות את התותח לעבר הנגמ"ש -ואז יצא סמל הרצל זלאיט וזרק עליו רימון. הרימון התפוצץ ומפקד הטנק הסורי נהרג. ומשהתרחק קצת הטנק, זרק עליו סמל הרצל זלאיט רימון נוסף. לאחר מכן ירה בו טנק שלנו פגז והשמיד אותו. במעשהו זה גילה קור רוח, תושייה ויוזמה למופת.

על מעשה זה הוענק לו עיטור המופת.

אייר תשל"ה מאי 1975, מרדכי גור, רב אלוף, ראש

המטה הכללי

רב"ט בורוכוב גבריאל

צל"ש הרמטכ"ל

ב 15-באוקטובר 1973 שימש רב"ט גבריאל בורוכוב נהג זחל"ם במחלקת זחל"מים שעלתה על מארב מצרי באזור הגזרה הצפונית של התעלה. רב"ט גבריאל בורוכוב סייע למפקד הזחל"ם בפינוי פצועים משטח הקרב לנקודת האיסוף. חמש פעמים תמרן את הזחל"ם לעבר פצועים ששכבו בשטח, כדי להקל על פינויים, וזאת תחת אש קטלנית ומכוונת היטב מטווח קרוב ביותר, ובאזור ביצתי קשה ומסוכן לנהיגה. במעשה זה גילה רב"ט גבריאל בורוכוב אומץ לב ודבקות במשימה.

על מעשה זה הוענק לו צל"ש הרמטכ"ל.

תשרי תשל"ו ספטמבר, 1975 מרדכי גור, רב אלוף, ראש המטה הכללי

רנ"ג ריצ'רד אויזרת

צל"ש אלוף

במהלך מבצע חומת מגן רב-נגד ריצ'רד אויזרת, איש חימוש מסדנת ישי, ביצע פעולות חילוץ תוך סיכון אישי ותחת אש. בכל החילוצים הללו הראה רנ"ג ריצ'רד אויזרת מקצועיות ודבקות במשימה. בפעילותו ובמסירותו הרבה תרם לכשירות היחידות בביצוע משימותיהן.

על כך הוענק לו צל"ש אלוף.

אלוף פיקוד המרכז יוני 2002

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טוראי אברמוב
 ארנדור ז"ל

בן לודה ומשה, נולד בסופיה בבולגריה,
 ביום ג' באייר תרצ"ז 14 באפריל 1937
 נפטר בעת שירותו הצבאי,
 בל' בניסן תשט"ז 10 באפריל 1956
 בן 19 היה במותו

מ"א 0329044

טוראי רונה חיים
 ז"ל

בן הדי ועזריאל, נולד בבודפשט בהונגריה,
 ביום כ"ה בטבת תרצ"ח 29 בדצמבר 1937
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בג' בסיוון תשי"ז 2 ביוני 1957
 בן 19 היה במותו

מ"א 0346377

רס"ן יצהרי דוד
ז"ל

בן פרידה וישראל, נולד בקמניץ בגרמניה,
ביום ל' באב תר"פ 14 באוגוסט 1920
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"ט בתשרי תשי"ח 23 באוקטובר 1957
בן 37 היה במותו

מ"א 0030340

טר"ש ספקטור שמשון
ז"ל

בן פסיה ומרדכי, נולד בתל אביב,
ביום כ' באייר תרצ"ח 27 במאי 1938
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"ז בסיוון תשי"ט 3 ביולי 1959
בן 29 היה במותו

מ"א 418433

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טוראי הירשטל אריה

בן טובה ויואל, נולד בתל אביב,
 ביום ז' באייר הת"ש 15 במאי 1940
 נפטר בעת מילוי תפקידו
 בט' באלול תשי"ט 12 בספטמבר 1959
 בן 19 היה במותו

מ"א 0433088

רב"ט יילוב חיי-אריה

בן חיה ויוחנן דב, נולד בתל אביב,
 ביום ב' בכסלו תש"ח 14 בנובמבר 1939
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בי"ג בכסלו תשכ"א 2 בדצמבר 1960
 בן 21 היה במותו

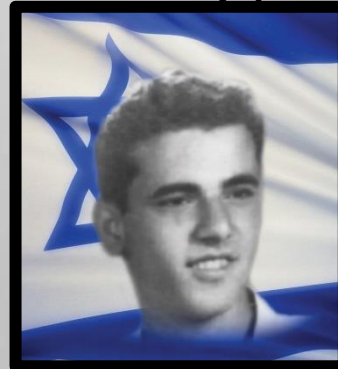
מ"א 430591

טוראי תשובה אהרון

ז"ל

בן רוזינה וחקמון, נולד בבנגזי בלוב,
בשנת תש"א 1941
נפטר בעת שירותו הצבאי
בח' באלול תשכ"ב 7 בספטמבר 1962
בן 21 היה במותו

מ"א 0460247

טוראי בן אבו יוסף

ז"ל

בן רחל ושמעון, נולד במרוקו,
ביום י' באדר תש"ג 15 בפברואר 1943
נפל בעת מילוי תפקידו
בג' בשבט תשכ"ד 17 בינואר 1964
בן 20 היה במותו

מ"א 490888

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רס"ר ברינקר יהודה
 ז"ל

מ"א 201171

בן מלכה ודב, נולד בלבוב בפולין,
 ביום ט"ז בתשרי תרצ"א 8 באוקטובר 1930
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בכ"ט באייר תשכ"ו 19 במאי 1966
 בן 35 היה במותו

טר"ש כפרי רעיה
 ז"ל

מ"א 430591

בת חיים וירדנה, נולדה במענית,
 ביום א' באלול תש"ח 5 בספטמבר 1948
 נפלה בעת שירותה הצבאי
 בי"ח באדר א' תשכ"ז 25 בפברואר 1967
 בת 19 הייתה במותה

רב"ט זילברמן היינריך
ז"ל

בן רוזליה ואליעזר, נולד בחוינוב בפולין,
ביום ב' בחשוון תש"ח 16 באוקטובר 1947
נפטר בעת שירותו הצבאי
בסיוון תשכ"ח 16 ביוני 1968
בן 20 היה במותו

מ"א 987466

רב"ט יוסף אבישוע
ז"ל

בן שושנה וטודרוס, נולד בירושלים,
ביום כ"ו בתשרי הת"ש 10 באוקטובר 1947
נפל בעת מילוי תפקידו
בכ"ב באב תשכ"ח 16 באוגוסט 1968
בן 19 היה במותו

מ"א 982606

יזכור

יזכר עם ישראל את בניו ובנותיו

טוראי מזרחי נתן
 ז"ל

מ"א 2042619

בן שושנה ושמואל
 נולד ביום ל' בכסלו תש"ט 2 בינואר 1949
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בי 'בתשרי תשכ"ט 2 באוקטובר 1968
 בן 19 היה במותו

רס"ל וישקובסקי משה
 ז"ל

מ"א 2042491

בן סוניה וישראל, נולד בתל אביב,
 ביום ה' באדר תש"י 22 בפברואר 1950
 נפטר בעת מילוי תפקידו
 בח 'באייר תשכ"ט 24 באפריל 1969
 בן 19 היה במותו

**סמ"ר ברנס יהודה
ז"ל**

בן גרציה וגבריאל, נולד בטריפולי בלוב,
בטבת תש"ז פברואר 1947
נהרג בעת מילוי תפקידו
בט"ז בשבט תש"ל 24 בדצמבר 1969
בן 22 היה במותו

מ"א 978757

**סמל רייניץ אברהם צבי (אבי)
ז"ל**

בן חיה הילה ושמואל, נולד בתל אביב,
ביום ט' באב תש"ח 15 באוגוסט 1948
נפל בעת מילוי תפקידו
בט"ז באדר א' תש"ל 22 בפברואר 1970
בן 21 היה במותו

מ"א 2029973

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טר"ש פריאנטי משה
ז"ל

בן רינה ויוסף, נולד בלוד,
ביום כ"ג בטבת תשי"א 1 בינואר 1951
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ח באדר תש"ל 23 בפברואר 1970
בן 19 היה במותו

מ"א 2067273

רס"ר בן שלום אליעזר
ז"ל

בן חיה ושלום, נולד בפרומושיקה ברומניה,
ביום כ"ז בניסן תרפ"א 5 במאי 1921
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ג באדר ב' תש"ל 20 במרס 1970
בן 49 היה במותו

מ"א 191103

סג"מ ברוש (הרוש (רפאל) רולי)
ז"ל

בן ז'נט ויוסף, נולד בקהיר במצרים ,
ביום כ"ח באב תש"ה 7 באוגוסט 1945
נפל בעת מילוי תפקידו
בי"ד באלול תש"ל 15 בספטמבר 1970
בן 25 היה במותו

מ"א 496968

סמ"ר וייס שמשון (אבי)
ז"ל

בן אליזבט ואהרון, נולד בצ'כוסלובקיה ,
ביום י"ז בשבט תש"ט 16 בפברואר 1949
נפטר בעת מילוי תפקידו
בח 'באלול תשל"א 29 באוגוסט 1971
בן 22 היה במותו

מ"א 0989462

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טוראי מולסון אלי
 ז"ל

מ"א 2142896

בן חסיבה ויהודה ,
 נולד ב 25-בספטמבר 1948
 נפל בעת שירותו הצבאי
 בי 'באדר תשל"ב 24 בפברואר 1972
 בן 24 היה במותו

רס"ר בן חמו דוד
 ז"ל

מ"א 968738

בן רחל וסולומון, נולד במרוקו ,
 בשנת 1947
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בי"א בתמוז תשל"ג 11 ביולי 1973
 בן 25 היה במותו

רב"ט מלכה (נאור) יעקב
ז"ל

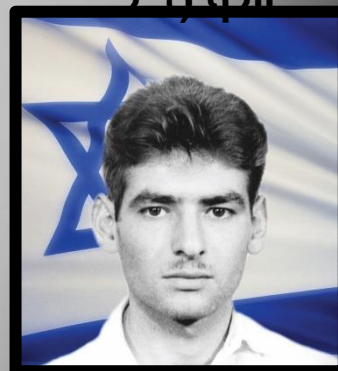
בן צלחה וצלח, נולד בנתניה,
ביום א' בשבט תשי"ג 15 בפברואר 1953
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ב בתמוז תשל"ג 12 ביולי 1973
בן 20 היה במותו

מ"א 2129449

סמ"ר טריגר רוברט (זלמן)
ז"ל

בן שרינה וצבי, נולד באורדיה ברומניה,
בתש"ז 6, בדצמבר 1946
נפטר בעת מילוי תפקידו
בי"א באב תשל"ג 9 באוגוסט 1973
בן 26 היה במותו

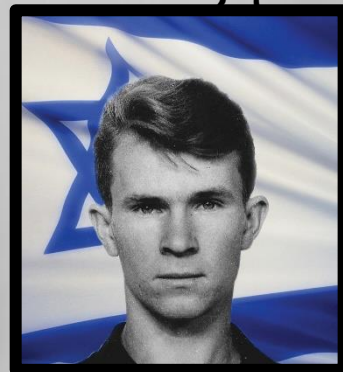
מ"א 2014320

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רס"ר אולחה מאיר
 ז"ל

מ"א 980840

בן זהבה ויוסף, נולד ברחובות,
 ביום י"ח בתמוז תש"ח 25 ביולי 1948
 נפל במלחמת יום הכיפורים בקרב שהתחולל
 בגזרה הצפונית בציר "מאדים" בסיני
 בט"ו בתשרי תשל"ד 11 באוקטובר 1973
 בן 25 היה במותו

סמ"ר דרביאנסקי פרץ
 ז"ל

מ"א 2119707

בן פרידה ושכנא, נולד ברמלה,
 ביום י"ג באב תשי"ב 4 ביולי 1952
 נפל במלחמת יום הכיפורים בעת הפצצת האויב
 בגזרה הצפונית של סיני
 בט"ו בתשרי תשל"ד 11 באוקטובר 1973
 בן 21 היה במותו

סמ"ר העליון אליעזר
ז"ל

בן שמחה ושבתאי, נולד בתל אביב,
ביום כ"ח באב תשי"ב 19 באוגוסט 1952
נפל במלחמת יום הכיפורים בעת הפגזת
האויב על כוחותינו בסיני
בט' בתשרי תשל"ד 11 באוקטובר 1973
בן 21 היה במותו

מ"א 2095909

רב"ט צולחיאני יחזקאל
ז"ל

בן זהבה ויוסף, נולד ברחובות,
ביום י"ח בתמוז תש"ח 25 ביולי 1948
נפל בעת מילוי תפקידו
בט"ו בתשרי תשל"ד 11 באוקטובר 1973
בן 35 היה במותו

מ"א 420278

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

סמל יעקב קטני
ז"ל

בן רחל ורחמים, נולד בירושלים,
ביום ז' בכסלו תשי"ד 14 בנובמבר 1953
נפל במלחמת יום הכיפורים בעת הפצה
אווירית באזור ציר "מאדים" בסיני
בט"ו בתשרי תשל"ד 11 באוקטובר 1973
בן 20 היה במותו

מ"א 2146026

רס"ל שרגא יצחק
ז"ל

בן אסתר ומשה, נולד ברחובות,
ביום כ"ד באייר תשי"א 30 במאי 1951
נפל בעת מילוי תפקידו
בט"ו בתשרי תשל"ד 11 באוקטובר 1973
בן 22 היה במותו

מ"א 2091220

רב"ט יזדיאן אברהם
ז"ל

בן יקוט ורב שמעון, נולד בטהרן פרס,
בשנת 1953
נפל בעת מילוי תפקידו
בט"ז בתשרי תשל"ד 12 באוקטובר 1973
בן 20 היה במותו

מ"א 2137659

רס"ר דהן שמעון
ז"ל

בן חנה ומשה, נולד במרוקו,
בשנת תש"ח 1948
נפל בעת מילוי תפקידו
בי"ז בתשרי תשל"ד 13 באוקטובר 1973
בן 25 היה במותו

מ"א 964131

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

סרן גבעון עודד
 ז"ל

מ"א 2086910

בן צילה ושלמה
 נולד ביום י"ב באב תשי"א 14 באוגוסט 1951
 נפל בעת שירותו הצבאי
 בי"ז בתשרי תשל"ד 13 באוקטובר 1973
 בן 22 היה במותו

סרן בן יוסף אבנר
 ז"ל

מ"א 486457

בן שושנה וחיים, נולד במושב אביחיל,
 ביום י"ט בכסלו תש"ד 16 בדצמבר 1943
 נפל במלחמת יום הכיפורים בהפגזת האויב
 על כוחותינו בסיני
 בכ"ג בתשרי תשל"ד 18 באוקטובר 1973
 בן 30 היה במותו

סמל גלנץ ארתור
ז"ל

בן רוזה וזלטן, נולד ברומניה ,
בתשי"ד 11 באוקטובר 1953
נפל במלחמת יום הכיפורים בהפגזת האויב על
כוחותינו שחצו את תעלת סואץ
בכ"ג בתשרי תשל"ד 19 באוקטובר 1973
בן 20 היה במותו

מ"א 2142679

סמ"ר כהן אברהם
ז"ל

בן תמרה וחיים, נולד בקרית מלאכי ,
ביום כ"ג באב תשי"א 25 במאי 1953
נפל במלחמת יום הכיפורים בהפגזת האויב על
כוחותינו שחצו את תעלת סואץ
בכ"ג בתשרי תשל"ד 19 באוקטובר 1973
בן 20 היה במותו

מ"א 2113192

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

בן עזיזה וסאלח, נולד בנס ציונה ,
 ביום י"א באייר תשי"ב 6-במאי 1952
 נפל במלחמת יום הכיפורים בהפגזת האויב
 על כוחותינו בעת חציית תעלת סואץ
 בכ"ג בתשרי תשל"ד 19 באוקטובר 1973
 בן 21 היה במותו

סמ"ר ניסים יחזקאל
 ז"ל

מ"א 2089969

בן פנינה וסולומון, נולד באלכסנדריה במצרים,
 ב 8-בינואר 1934
 נפל במלחמת יום הכיפורים בעת חציית תעלת סואץ
 בכ"ג בתשרי תשל"ד 19 באוקטובר 1973
 בן 39 היה במותו

סמל סיביליה יוסף
 ז"ל

מ"א 228862

רב"ט פרילינג אברהם

ז"ל

בן סימה ומשה, נולד בכפר סבא,
ביום י"ב באדר תשי"ד 16 בפברואר 1954
נפל במלחמת יום הכיפורים באזור תעלת סואץ
בכ"ד בתשרי תשל"ד 19 באוקטובר 1973
בן 19 היה במותו

מ"א 2177432

רב"ט גורן (גורנשטיין) אורי

ז"ל

בן הלנה וחיים, נולד בפתח תקווה,
ביום ז' בכסלו תשי"ד 14 בנובמבר 1953
נפל במלחמת יום הכיפורים בעת הפצצת
האויב באזור ציר "מאדים" בסיני
בי"ח בחשוון תשל"ד 13 בנובמבר 1973
בן 20 היה במותו

מ"א 2173159

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רב"ט מבה-קרול
 טייס ז"ל

בן ציפורה ויעקב, נולד בווינה באוסטריה,
 ביום ה' באב תרפ"ו 16 ביולי 1926
 נפטר בעת מילוי תפקידו
 בתשל"ד 21 בנובמבר 1973
 בן 47 היה במותו

מ"א 94241

רס"ל פטרוניו יהודה
 ז"ל

בן חוה ואברהם, נולד בטריאסט באיטליה,
 ביום י"ג בכסלו תר"צ 13 בדצמבר 1929
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בכ"ח בחשוון תשל"ד 23 בנובמבר 1973
 בן 44 היה במותו

מ"א 198307

רס"ר שירי בנימין
ז"ל

בן שמחה ואקרום, נולד בבגדד בעירק,
ביום כ"ח בחשוון תש"ב 15 בנובמבר 1941
נפל בעת מילוי תפקידו
בכ"ח בכסלו תשל"ד 23 בדצמבר 1973
בן 32 היה במותו

מ"א 449962

רב"ט עמרי נחמד (עמי)
ז"ל

בן שרה ועזיז, נולד בשיראז בפרס,
בשנת תשי"א 7 במאי 1951
נפטר בעת שירותו הצבאי
בט"ו בשבט תשל"ה 27 בינואר 1975
בן 23 היה במותו

מ"א 2071359

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רב"ט אליסאס יוסף
 ז"ל

מ"א 2212345

בן יפה ורפאל, נולד בבית שאן ,
 ביום כ"ז בכסלו תשט"ז 27 בדצמבר 1955
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בי"ז באדר תשל"ה 27 בפברואר 1975
 בן 19 היה במותו

טוראי מלכה מקס
 ז"ל

מ"א 2208847

בן אנט וחיים, נולד במרוקו ,
 ביום ט"ז בחשוון תשי"ז 12 באוקטובר 1956
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בי"ג בניסן תשל"ו 13 באפריל 1976
 בן 19 היה במותו

סמל אנגלמן אלדד
ז"ל

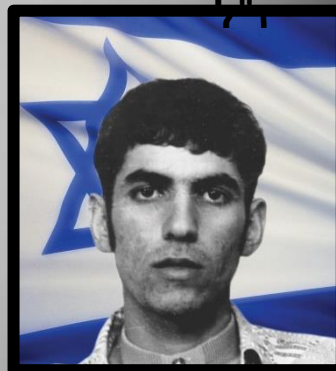
בן מקס ודבורה, נולד בקיבוץ נחשונים,
ביום כ"ז בסיוון תשט"ז 6 ביוני 1956
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"ב בניסן תשל"ו 22 באפריל 1976
בן 20 היה במותו

מ"א 2194007

רב"ט מוסאי ציון
ז"ל

בן רחל ושבתאי, נולד ברחובות,
ביום י"א בחשוון תשי"ז 16 באוקטובר 1956
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ג באב תשל"ו 9 באוגוסט 1976
בן 19 היה במותו

מ"א 2242840

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

סמל בוטבול דוד
 ז"ל

בן שמחה ואליהו
 נולד במושב הודיה, ביום כ"ד באב תשט"ז
 1 באוגוסט 1957
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בי"ט בניסן תשל"ז 7 באפריל 1977
 בן 20 היה במותו

מ"א 2229647

רס"ל כראדי רחמים (קלמנטה)
 ז"ל

בן קלימה ודוד, נולד בנגזי בלוב,
 בשנת 1938
 נהרג בעת שירותו הצבאי
 בכ"ג בניסן תשל"ז 11 באפריל 1977
 בן 39 היה במותו

מ"א 347211

רב"ט פורטל אברהם (אבי)
ז"ל

בן מזל ויצחק, נולד בבית שמש,
ביום ד' בניסן תשי"ז 5 באפריל 1957
נפל בעת שירותו הצבאי בדרום הארץ
בכ' בסיוון תשל"ז 6 ביוני 1977
בן 20 היה במותו

מ"א 2272310

סמ"ר חלבי רפיק (רפי)
ז"ל

בן הלאל ומייאסה, נולד בדלית אל-כרמל,
ב 19-באוקטובר 1955
נפטר בעת שירותו הצבאי
ב 9-ביולי 1977
בן 22 היה במותו

מ"א 2208533

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

סמל דרעי שלום
 ז"ל

בן חסיבה ושמעון, נולד בעפולה ,
 ביום י"ב בכסלו תשי"ח 9 בדצמבר 1957
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בי"ב בטבת תשל"ח 22 בדצמבר 1977
 בן 20 היה במותו

מ"א 2276789

רס"ר ינקוביץ יצחק
 ז"ל

בן דינה וינקו ,
 נולד ביום א' בטבת תרפ"ב 1 בינואר 1922
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בכ"א בתשרי תשל"ט 22 באוקטובר 1978
 בן 56 היה במותו

מ"א 0122725

טוראי ליאמלמיוב מיכאל

ז"ל

בן דוחטר ושמואל, נולד בברית המועצות,
ביום ד' באייר תשי"ט 13 במאי 1959
נפטר בעת שירותו הצבאי
בה 'באדר תשל"ט 4 במרס 1979
בן 20 היה במותו

מ"א 2334640

טר"ש מדז'נסקי פנחס

ז"ל

בן עדינה ויהודה, נולד באשקלון,
ביום כ' באלול תשכ"ב 19 בספטמבר 1962
נפל בעת שירותו הצבאי
בב' בתמוז תש"מ 16 ביוני 1980
בן 18 היה במותו

מ"א 3354450

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טר"ש מלכי אילן
 ז"ל

בן פולה ווייאן וויליאם, נולד באלג'יר,
 ביום ח' בסיוון תשכ"א 23 במאי 1961
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בה 'בחשוון תשמ"א 15 באוקטובר 1980
 בן 19 היה במותו

מ"א 3327454

טר"ש לוי מיכאל
 ז"ל

בן מיסודי ורפאל, נולד בראשון לציון,
 ביום ל' בסיוון תשכ"א 14 ביוני 1961
 נפל בעת שירותו הצבאי
 בט"ו בכסלו תשמ"א 23 בנובמבר 1980
 בן 19 היה במותו

מ"א 3337368

רב"ט סלהוב יוסף
ז"ל

מ"א 3313851

בן ליאורה וציון, נולד במושב חצב,
ביום ד' בחשוון תשכ"א 25 באוקטובר 1960
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"ג בתמוז תשמ"א 25 ביולי 1981
בן 21 היה במותו

סמל דהן מאיר
ז"ל

מ"א 3327456

בן תמר ומשה, נולד בקריית גת,
ביום כ"א באלול תשכ"א 2 בספטמבר 1961
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ג באב תשמ"ב 1 באוגוסט 1982
בן 21 היה במותו

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רס"ב מבורך ניסים
 ז"ל

מ"א 949404

בן רוזה ויצחק, נולד בבולגריה,
 בשנת תש"ז 7 בינואר 1947
 נפטר לאחר שירותו הצבאי
 בכ"ד בחשוון תשמ"ג 10 בנובמבר 1982
 בן 35 היה במותו

רב"ט ויסלוציק מאיר
 ז"ל

מ"א 3318520

בן אידה ואליהו, נולד בליטא,
 ביום כ"ו בניסן תש"ח 22 ביוני 1960
 נפל בעת שירותו הצבאי
 בי"ז בטבת תשמ"ג 2 בפברואר 1983
 בן 23 היה במותו

רב"ט בן נעים עליזה
ז"ל

בת ג'ורג'ט ודניאל, נולדה בבת ים,
ביום ו' באלול תשכ"ח 30 באוגוסט 1968
נפלה בעת שירותה הצבאי
בט' בתשרי תשמ"ח 1 באוקטובר 1987
בת 19 הייתה במותה

מ"א 3573306

סרן מילר חבר צביקה (צבי)
ז"ל

בן חנה ואברהם, נולד באזור,
ביום כ"א בכסלו תשכ"ז 15 בדצמבר 1965
נפל בעת שירותו הצבאי
בו' בתמוז תשמ"ו 12 ביולי 1986
בן 21 היה במותו

מ"א 3793415

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טוראי אזולאי שלמה (שלומי) ז"ל

בן מרים ועמרם, נולד במרוקו,
 ביום ח' בחשוון תש"ל 30 באוקטובר 1969
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בה 'בסיוון תשמ"ח 20 במאי 1988
 בן 19 היה במותו

מ"א 4634602

טוראי שלמה חובב ז"ל

בן זהבה וחיים, נולד ברמת גן,
 ביום כ"ז בניסן תשכ"ט 15 באפריל 1969
 נפל בעת מילוי תפקידו
 בכ"ז באדר תשמ"ט 2 באפריל 1989
 בן 20 היה במותו

מ"א 4621706

סמל כ"ץ אמירה
ז"ל

בת רות ותאודור, נולדה בקיבוץ מגל,
ביום ט"ו בחשוון תש"ל 26 באוקטובר 1969
נפטרה בעת מילוי תפקידה
בז' בחשוון תש"ן 5 בנובמבר 1989
בת 20 הייתה במותה

מ"א 3596584

טוראי כוכב אברהם
ז"ל

בן ציפורה ושי, נולד במושב שדה תרומות,
ביום ד' בטבת תש"ל 13
בדצמבר 1969
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ח באב תשמ"ט 19 באוגוסט 1989
בן 20 היה במותו

מ"א 4642188

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רב"ט צ'רנה שלמה
 ז"ל

בן אבלינה ונתן, נולד בירושלים,
 ביום א' בשבט תשל"ב 8 בינואר 1970
 נפל בעת שירותו הצבאי
 בכ"ג בכסלו תשנ"א 9 בדצמבר 1990
 בן 20 היה במותו

מ"א 4653888

סמל גולן רונן
 ז"ל

בן רחל ואבי, נולד ברמת גן,
 ביום ו' באדר א' תש"ל 12 בפברואר 1970
 נפל בעת שירותו הצבאי
 בט"ז באדר א' תשנ"ב 20 בפברואר 1992
 בן 22 היה במותו

מ"א 4680869

רב"ט יפת אייל
ז"ל

בן שרה ודוד, נולד בישראל,
ביום י' באייר תשל"ד 25 במאי 1974
נפטר בעת שירותו הצבאי
בח' בתמוז תשנ"ג 27 ביוני 1993
בן 19 היה במותו

מ"א 5086172

סמל גולדשטיין אלי
ז"ל

בן זיוה ויוסף, נולד בחולון,
ביום י"ד באדר ב' תשל"ג 18 במרץ 1973
נפל בעת מילוי תפקידו
בי"ג באלול תשנ"ג 30 באוגוסט 1993
בן 20 היה במותו

מ"א 5058223

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רס"מ שדה צבי
 ז"ל

בן רחל ויצחק, נולד בישראל,
 ביום ד' בניסן תשי"ד 7 באפריל 1954
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בכ"ו בסיוון תשנ"ד 5 ביוני 1994
 בן 40 היה במותו

מ"א 2172683

טוראי חכים פור אלירן
 ז"ל

בן אתי ואבי, נולד בירושלים,
 ביום ז' בתמוז תשל"ה 16 ביוני 1975
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בכ"ה בתשרי תשנ"ה 29 בספטמבר 1994
 בן 19 היה במותו

מ"א 5171635

רב"ט מזרחי שחר
ז"ל

בן דליה ומשה, נולד בירושלים,
ביום ט"ז באלול תשל"ה 28 באוגוסט 1975
נפטר בעת שירותו הצבאי
בי"ב באלול תשנ"ה 7 בספטמבר 1995
בן 20 היה במותו

מ"א 5154859

רס"ב ראג'פורק יעקב
ז"ל

בן חנה ואהרון, נולד בהודו,
ביום ג' בכסלו תשי"ג 21 בנובמבר 1952
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"ב בשבט תשנ"ז 30 בינואר 1997
בן 45 היה במותו

מ"א 2142365

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

סמל כהן לילך
ז"ל

בת ניסים ואסתר, נולדה בבית שמש,
ביום כ"ט בטבת תשל"ז 19 בינואר 1977
נפטרה בעת שירותה הצבאי
בכ' בניסן תשנ"ז 27 באפריל 1997
בת 20 הייתה במותה

מ"א 4812108

טוראי חכים פור אלירן
ז"ל

בן אמבל ויחזקאל, נולד באתיופיה
בשנת תשל"ד 1 בינואר 1974
נפטר בעת מילוי תפקידו
בי"א בתמוז תשנ"ז 28 ביולי 1997
בן 23 היה במותו

מ"א 5195172

סמ"ר משהיד יוסף
ז"ל

בן ציפי ואלי, נולד באשקלון,
ביום כ"ג באלול תשל"ו 17 בספטמבר 1976
נהרג בתאונת דרכים בעת מילוי תפקידו
בב' בכסלו תשנ"ח 1 בדצמבר 1997
בן 21 היה במותו

מ"א 5210037

סמל דאודי אסתר (אתי)
ז"ל

בת פטינה וגבריאל, נולדה בירושלים,
ביום ד' בתמוז תשל"ח 9 ביולי 1978
נפלה בעת מילוי תפקידה
בה' באדר תשנ"ח 2 במרס 1998
בת 19 הייתה במותה

מ"א 4835020

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

רב"ט וולף אדם
ז"ל

בן לילי וזליק, נולד בלוד,
ביום ל' בתשרי תשל"ט 31 באוקטובר 1978
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"א בתמוז תשנ"ח 15 ביולי 1998
בן 20 היה במותו

מ"א 6340904

רב"ט אלדן רפי
ז"ל

בן אתי ושלום, נולד בגרוזיה,
ביום ז' בכסלו תשל"ט
17 בדצמבר 1978
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"ו בתמוז תש"ס 19 ביוני 2000
בן 22 היה במותו

מ"א 6311936

רס"ב בן מיור אברהם (אבי)
ז"ל

בן חנה וצבי,
נולד ב 2 ביוני 1956
נפטר בעת שירותו הצבאי
בכ"א בשבת תש"ס 14 בפברואר 2001
בן 45 היה במותו

מ"א 2228260

סמל וייסמן מיכאל

בן ליליה וסלומון, נולד בחיפה,
בשנת 1981
נהרג בפיגוע בצומת יגור
ב 4- באפריל 2002
בן 21 היה במותו

מ"א 7001278

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

סמל כהן ליאור
 ז"ל

בן דליה ואברהם,
 נולד ב 17-במרס 1981
 נהרג בתאונת דרכים בעת שירותו הצבאי
 בח 'באב תשס"ב 17 ביולי 2002
 בן 21 היה במותו

מ"א 6990948

רס"ב כהן דוד
 ז"ל

בן מרסל ויעקב, נולד בישראל,
 ביום ו' באדר א' תשי"ז 7 בפברואר 1957
 נפטר בעת שירותו הצבאי
 בל' בתשרי תשס"ג 6 באוקטובר 2002
 בן 45 היה במותו

מ"א 2231795

סמל דביר משה

ז"ל

בן יוכבד ועוזי
נולד במרס 1985
נהרג בתאונת דרכים בעת שירותו הצבאי
בט"ז בניסן תשס"ה 25 באפריל 2005
בן 20 היה במותו

מ"א 5391699

סרן ברק מועלים

ז"ל

בן ברכה ואהרון, נולד ברמת גן,
ביום ז' תשמ"א 17 בספטמבר 1980
נפל בעת מילוי תפקידו
בכ' באב תשס"ז 4 באוגוסט 2007
בן 27 היה במותו

מ"א 6979574

יזכור

יזכור עם ישראל את בניו ובנותיו

טוראי ביטואה סנטיהו
ז"ל

בן טקלה ויזניה נולד באתיופיה
ביום כ' בסיוון תשמ"ט 23 ביוני 1989
נפל בעת שירותו הצבאי
בכ"ו באדר תש"ע 12 במרס 2010
בן 21 היה במותו

מ"א 5268942

יחש"ם בכותרות

ערוץ 7
www.inn.co.il

בחיל החימוש שומרים על איכות הסביבה

בחיל החימוש פתחו בתחרות בין היחידות על מנת לשמור על איכות הסביבה, "היחידים מאוד מודעים לסיבה. כבר בגן בינו אותם לכן".

תורל סקסס
12:42 24/01/13

יש קרב

הממונה על איכות והגנת הסביבה בחיל החימוש בפקוד המרכז, רס"ר משה דדן, סיפר בראיון לערוץ 7 על המאמץ הרדוד לשמור על הסביבה ועל שיתוף הפעולה מדר החילים.

דדן סיפר כי בחור היחידה הממונה על רס"ר, אנהנו נדרשים לתת מענה לא רק לרביבים הנמאס בבסיסים מסודרים, אלא גם ליחידות הנמאס בבסיס.

כדאמא לשמירת איכות הסביבה סיפר דדן כי בחלק מהתקנים יש צורך לשפוך את השמן הנמאס במנוע של ה"ס" הנגמ"ש או הסנק, "לצורך כך אימצנו ל"י קבול המיוחד לכל סוג רכב ועל השמן אנהנו שופכים לתוך הכלי הזה, שירות ממיל השמן שברכב, כך שהשמן לא נשפך על הקרקע ולא מזוהם את הסביבה".

"אנהנו מדריכים את החילים ומסבירים להם על איכות הסביבה, על שמעונו שפיתח השמן על הרצפה ועוד אבל אם אתה לא נתון לו פתרון אז אין לו ברירה אלא לשפוך את השמן על הרצפה", צ"ן דדן, "לכן אימצנו את הכלים המיוחדים וכן נחמנו פצעה רבה בסביבה".

דדן צ"ן כי שיתוף הפעולה עם החילים מאוד פורה, "החילים מאוד מודעים לסיבה, הם חילים שברר מתן זכנה אותם לשמור על הסביבה".

אחד הפרייקטים של חיל החימוש בפקוד המרכז, הוא הקמת פארק סביבה, "עשנו תחרות בין כל יחידות החימוש הפוריות בארץ וכל קבונה בתנה מינצ מחומרים שיסאו שמימוש והצגה אנהו בפארק".

את היחידות, סיפר דדן, "הכנה אריה שהאו סמל הפיקוד, מחומרי ברזל וחומרים ממוחזרים, חצו ממחזור החילים מרגישים גם עשייה וכן החילים מתחברים יחד לנשא איכות הסביבה".

תורל סקסס, איכות הסביבה, חיל החימוש

ynet
ידיעות אחרונות

חדשות • מיליטרי • באב וביטחון

politics פוליטי-מדיני

מצטייני גנ"ר: טייסת המודיעין ומי עוד?

הרמטכ"ל יעניק היום את הפרסים ליחידות המצטיינות בשנה העברית החולפת. מערך ההגנה האווירית שבמסגרתו פועלת יחידת כיתת ברזל, הגיעה למקום השלישי בבית החטיבות

שיב דדן
עדכן אחרון: 17.12.12 00:52

זנה לשיטת כבוד ליחידות החולפות והיחידות בצב"ל, בכלל ענהו עניק להם (ים ב) רס"ר יחסי כבצע את פרסי המצטיינות המסמלים לענה העברית החולפת משלכ"ב את שמו של חלק מהיחידות הזנהו כעבר לנבחלת, אל נתן לסיסם גם השנה הזנהו חלקו לנבחלת אל יחידה שהגיעה למקום הראשון בכל בית תתמונח פרסי ספי.

בבית הגדרים זנהו במקום הראשון יחידת המודיעין של מל"מ ה"חשן", שלקחה חלק מרכזי בנבצעים רבים בכל הגזרות, למקום השני הגיע נבחלת המודיעין של יחידת המודיעין של מל"מ ה"חשן".

הנהגה כ"כדור הכי נלחם במהלך לחמי הגדרים הברזאי, רחם מתנדבים שנהנו מפרסים בזמן נלחמו בקרבות המסמלים ששדרה באוסטו לתחומי ישראל עם הרסו ששברכת מקצתים נדרגת תת-אלוף כבצהו במסעייה י"ר לצד הלחמה הממונית, מפקד הגדר, סגן-אלוף ואחד אל החיל, זאג לחילי בנושא פרס יזמחה".

למקום השלישי הגיעו יחידת המודיעין של מל"מ ה"חשן" ויחידת המודיעין של מל"מ ה"חשן".

אמהו לחות המראשונים שיפרזנו ללחמה על הקרקע של נכסה קרקעות בנבצע נבצע.

"גנדרו הכי נלחם במהלך", אנהו נדרו הסיר הנדרזאי (מניסן) (נלחם חיים הרמטכ"ל)

במקום הראשון בבית החטיבות זנהו לחמנו ומפקדי יחידת המודיעין של חיל הים על ששדרה כבצעו, רחם הרחוק המודיעין המודיעין של מודיעין שיסאל אל המקום השני בבית החטיבות המכה חטיבת המודיעין 401 של פיקוד מרכז, ששקלה ב"גזרות הבית" שלה (מנה) ובשמיירה על הגבל ברמת המון, סבאה ל"י ב"ס השאר ב"ר מוקם לעבר עשדות מרגמה סורית שב"עש י"ר לעבר שיסאל אל המקום השלישי בבית החטיבות הגיע מערך ההגנה האווירית, עשבותנהו פועלת יחידת המודיעין של מל"מ ה"חשן".

"תפקיד הועדה לאון ולעון" גנהו כ"כדור הסביר בהחלטות למקום נבצעו שאליו הגיעה היחידה כי "חלק מהשני היחידה זנהו גם כ"כדור שיסאל ממפקד ענת פרסיס גם לאון ולעון, היחידה ע"ינ בתולין הקמה און יש עד עבודה רבה נדי לגיע לנשלת, היא זנהו להשפיר נדרה לוק נצ"ר איון".

בבית האגדות זנהו במקום הראשון אגדת הגליל ששולחת על גבל נבצעו בין היחידות בשל השיטה השני הגיעה עשבת האש של מל"מ ה"חשן".

המקום השלישי עניק למודיעין של מל"מ ה"חשן", בין היתר בשל העבודה שהשליחה למשור על שנה שקמה מסמלת חזנית בשעמים עשבת המילואים "שועל" מרז"ן של פיקוד דרום זנהו במקום הראשון בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן" זנהו במקום השני בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן" זנהו במקום השני בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן" זנהו במקום השני בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן" זנהו במקום השני בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן" זנהו במקום השני בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן" זנהו במקום השני בבית המודיעין של מל"מ ה"חשן".

כלכלה > כלכלה ירוקה > חדשות הטכניקה

ynet **כלכלה ירוקה**
ירידות ארצות

שעת כדור הארץ • חדשות הטכניקה • סביבה במשפט • צבאות ירוקה • המזון הירוק

מיחזור בסגנון צה"לי: טנקים הפכו לחנוכיות
חלקי נגמ"ש וטנקים, זכוכיות חלונות שנשברו ואפילו כלי נשק - הם רק חלק מהחומרים ששימשו את חילי צה"ל לביטחון חנוכיית מקוריות במיוחד לחג התנוכה. כנסו וצפו בזוכה במקום הראשון

ביל מריקל
פורמט 08:43, 15.12.12

זה נגמ"ש זה חסוך? לא - זו חנוכיית! חלקי כלי רכב שנשברו חנוכה ונחלים שינים נמג"ש, הם רק חלק מהחומרים ששימשו לביטחון חנוכיית מקוריות במרה של סוף. חנוכיית זו נבחרה במקום הראשון. החנוכה ששוכרה בינה ה' יחידת השוט מרחבת (הש"ם) של גזר, לבניית חנוכה ממוחזרת.

- עד על החנוכה - הכלכלה ירוקה:
- H&M חנוכיית: חשלה לנס על גביה משומשים
  - חנוכיית: לנס על גביה חנוכיית: חנוכיית
  - מסאבלה לחנוכה: הפריצות חנוכה של מיקסוס
  - הסיפורים החיים - לפני חנוכה - מסיפורי ynet

ביחידה, בר מתקנים חקיקים לני לרכב מבעים ולמנוע לחימה, מספרים כי מדובר בחנוכה שנית, שהחלה עם הקמתה ואחריה כני החלטה בבסיס משתפת בחנוכה לבניית חנוכה ירוקה לטכניקה.

חילי החש"ם בתצורה חלום דובר צה"ל

במקום הראשון חנוכיית חסוך (צילום: דובר צה"ל)

חילי החש"ם בתצורה חלום דובר צה"ל

חילי החש"ם בתצורה חלום דובר צה"ל

חילי החש"ם בתצורה חלום דובר צה"ל

חילי החש"ם בתצורה חלום דובר צה"ל

הארץ

איפה מאשפזים רובוט פצוע

בבסיס חיל החימוש בגוליס מתקנים חבוטים ש"פצוע" בעת מילוי תפקידם בשטחים

יבל אזולאי | 29.06.2008 | 00:00

הורד עכשיו ללא תשלום הארץ iPhone | הורד עכשיו ללא תשלום הארץ android

- לתגובות
- הדפס
- הוסף לרשימת קריאה

בסדנה של רס"ב אילנית

סרגיי זפט מצוות הרובוטיקה בגוליס עם רובוט מקולקל. למטה: רובוט במחסום ארז, ב-2004

תצלום ותצלום ארכיון: לימור אדרי פיקלשטיין. "שוכב" על השולחן זה מספר שבועות ה"איי-רובוט", רובוט שחור מתוצרת אמריקאית ששקב באמצע פעילות מבצעית בגדה. הקצר החשמלי ממנו הוא סובל שלו היה קטלני במיוחד, והמזודה ממנה יוליס החילים לתת לו פקודות נשרפה. פיקלשטיין, האחראית על מחלקת האלקטרוניקה בבסיס גוליס, מתקשה להיזכר ברובוט שהובא אליה במצב כל כך קשה, לפחות באחרונה. "אנחנו מחכים לחלקי חילוף שגיעו מהיצרן בארה"ב", סיפרה, "נעשה לו כמה פעולות ניסיוניות בתנאי מעבדה ובתנאי שטח קשים ולאחר מכן נמסור אותו ליחידה שצריכה להפעיל אותו".

צי הרובוטים של צה"ל מונה כיום כמה עשרות רובוטים, המשמשים את מכוונת צה"ל ביהודה ושומרון ובאזור עזה. מטרתם המרכזית היא למזער את הסיכוי שחילים ייפגעו בסריקת מבנים ומנהרות שעלולים להיות ממוקדים. הרובוטים, שגובהם פחות ממטר, יודעים לספס על גרמי מדרגות במהירות, לצלם את מה שניצב לפניהם ולשדר את התמונה בשדרור חי אל עמדת שליטה מרחוק. הם מסוגלים, בהינתן פקודה מרוחק, גם לפתוח באש על מחבלים וחספים חשודים.

רובוט שנפגע בפעילות מבצעית מובא ל"בית החולים הרובוטים" - סדנה של יחידת החימוש של פיקוד מרכז, הנמצאת במחנה גוליס בחבל לכיש. בשבוע ממוצע מובאים לסדנה כשלושה רובוטים שניזוקו בעת מילוי תפקידם. רק שלושה חילים, בשירות קבע, יודעים ומוסמכים לתקן את הרובוטים.

התיקונים אינם מתבצעים בשטח הסדנה בלבד. "לפעמים אנחנו מוקפצים לשטח, כדי לפתור בעיות שעולות בהפעלת הרובוטים במהלך הפעילויות המבצעיות", סיפרה רס"ב פיקלשטיין, "אין לנו את הזמן להשתתף בטיפול במקרי תקלה כי הרובוטים נחוצים מאוד לפעילות מבצעית ובפירוש אנחנו מצילים כאן חיי אדם יקרים".

הפתרונות היצירתיים שהצליחו לפתח אנשי הסדנה לתיקון הרובוטים חסכו בשנה שעברה כ-50 מיליון שקלים למערכת הביטחון. "לפני שאנחנו מזמינים חלק חשוב לרובוט אנחנו יושבים וחושבים מה אנחנו יוליס לעשות כדי למנוע את ההוצאות הנכבדות", סיפר חבר צוות הרובוטיקה ביחש"ם, רס"ב יצחק יהנה, "אין לנו ספרות מקצועית בנושא. את כל המידע שיש לנו צברנו מניסיון בשטח ומניסיון של תקלות שאירעו בעבר. וכל הזמן אנחנו משפרים את יכולת המענה שלנו ומקטינים את משך הזמן עד שהרובוטים חוזרים לכשירות מלאה".

ראשי < כל החדשות < ביטחון <

חיילים מצטיינים בחיל החימוש יחנכו תלמידי טכניסטים

חיל החימוש יפגיש חיילים מצטיינים ותלמידי כיתות י"ב במגמות טכנולוגיות במגמה להגביר את המוטיבציה לשירות בשורות החייל.

גודל טקסט א א

פרסום ראשון: כ"ה בטבת תשע"ג, 19:10 07/01/13

שמעון כהן

חיל החימוש
 דובר צה"ל

ערוץ 7

אל"מ עופר אזרד

בעוד ימים אחדים יקיים חיל החימוש אירוע פתיחה למיזם חדש שיחבר בין חיילים מצטיינים של החייל לבין תלמידי י"ב ואולי גם תלמידי י"א.

על המיזם שוחחנו ביומן ערוץ 7 עם מי שיזם ומניע אותו אל"מ עופר אזרד, מפקד יחידת החימוש המרחבית.

המיזם תחת הכותרת "ח"ח לתלמיד" (חייל חונך לתלמיד) נועד "להעצים חיילים טובים שיחנכו תלמידי בית ספר שלומדים אצלנו בבסיס ג'וליס שלומדים עיבוד שבבים מכונאות וחשמלאות רכב ומיועדים להתגייס בסוף שנת הלימודים לחיל החימוש".

במסגרת הפרויקט יסייע החונך לתלמיד בלימודיו ועם זאת יחבר אותו לחיל החימוש מתוך שאיפה להוסיף ולעודד מוטיבציה לקראת גיוסו לחייל. לשם כך מאותרים בוגרי מסלול טכני שיקבלו הסבר על חשיבות החייל וחשיבות מעורבותם כבוגרי מסלול שכזה בשורות החייל.

בשלב הראשון יכלול המסלול 15 או 20 תלמידים ובהמשך נראה ששורות המיזם יורחבו. המהלך כולו יחל בחודש הקרוב. התלמידים ימשיכו ללמוד במסגרת הלימודית המלאה כאשר אחת לשבוע או שבועיים יפגשו את החיילים ויצרו איתם קשר לימודי ואף חברי, כאשר המגמה היא להוביל לכך שהקשר האישי שנוצר בין השניים יתגבר אצל התלמיד את המוטיבציה לשירות בחייל.

לידתו הראשונית של הרעיון היא בימים בהם כיהן אל"מ אזרד כמפקד המכללה של חיל החימוש. היה זה לפני כחמש שנים. אזרד יזם קשר בין חיילים מבה"ד 20 לבין שוחרים, תלמידים במדים. כעת המגמה היא להעתיק את המודל ההוא לתלמידי התיכון בג'וליס.

לקראת פרויקט החניכה יעברו החיילים המצטיינים שנבחרו לפרויקט שיחות על מהות המיזם והציפיות מהם, לכך יתווספו כלים הכרחיים לסייע בידיהם במיזם. בקרוב יתקיים המפגש הראשוני עם התלמידים, ומכאן ואילך יתקדמו החיילים עם החניכים באופן אישי תוך מעקב של מפקדיהם.

מטא"ם בקעות 647

סדנת הרק"ם 647 בשמה המקורי עלתה למחנה יוסף (צפונית לשכם) בשנת 1979, לאחר שהועתקה מסיני שבדרום.

לימים ולאחר הסכמים והסדרים שונים הוחלט בשנת 2001 להעתיקה שוב למחנה חדש "בקעות" שם היא ממוקמת עד היום.

הסדנה השתתפה במתן אחזקה בפעילויות רבות כמו: "גאות ושפל", "חומת מגן", "דרך נחושה" כאשר הרעיון המרכזי באותה התקופה היה לתת מענה אחזקתי בצמוד לכוחות הלוחמים במקצועיות, בזמינות ובגמישות.

בשנת 2010 הוגדרה הסדנה כמטא"ם שייתן מענה לבא"ח 900 והחטיבה ומענה אחזקתי ליחידות במרחב הבקעה וקו המים.

כיום למטא"ם שלוש פלוגות בחטמ"ר 417 מנשה ושומרון הנותנות מענה בדרג ב' ברגיעה ובחירום ומבצעות שגרת אחזקה בדרג א' וב' לחטיבה 900 והבא"ח. בנוסף, מספקות שירותי תקרייה וחלפים לכל היחידות במרחב.

המטא"ם הוא סמן ימני ליחש"ם 650 לתמיכה ביחידות בט"ש לאור כמות החטמ"רים שהמטא"ם תומך בשוטף.

המטא"ם לקח חלק משמעותי במבצע "שובו אחים" בשנת 2014 ופעל בנחישות לשילוח הסד"ך במבצע צוק איתן.

מטא"ם בית אל 799

מטא"ם 799 מממוקם בלב "אגד מחנות בית אל" בצמוד למפקדת אוגדת איו"ש. מטא"ם 799 הוא מטא"ם רכב הנותן מענה חימושי בדרג א'וב' בשגרה ובחירום למפקדת איו"ש, חטמ"ר בנימין, גדוד מכבים) חטמ"ר אפרים (ומענה בדרג ב' ליחידות במרחב. המטא"ם מאורגן לתת שירותי חימוש ואחזקה בתחומים האלה: אחזקת שבר, אחזקה יזומה לכל סוגי כ"ר והגרורים, כלל הטיפולים בדרג א' לתחומי הרכב, מחסן חלפים וצ"י/צב"ם. למטא"ם יש מסגרת משנה, שלוחה במחנה עופר, אשר תפקידה לתת מענה בדרג א'וב' לגדוד מכבים, גדוד רמה ופלוגות מג"ב.

מטא"ם ישי 7480

סדנה 7480 נמצאת במחנה ישי ומונה כ-140 אנשי קבע וחילים במגוון מקצועות חי"ח. הסדנה עוסקת בתיקונים מזדמנים ויזומים בתחום הרכב והרק"ם. בנוסף יש לסדנה שתי פלוגות רכב הממוקמות בחטמ"ר יהודה ועציון.

הסדנה עוסקת בקידום כשירות רכבי הבט"ש, תמיכת אימונים בהיבט הרכב והרק"ם המתבצעים בגזרת הבקעה וביצוע גרירות רכבים קלים וממוגנים בגזרה.

הסדנה שמה לעצמה יעד לשמש עוגן אחזקתי במרחב ומתקיימים בה מגוון פעילויות ותהליכים לחיזוק הקשר עם היחידות מקבלות השירות. הסדנה פועלת רבות לטיפול ולפיתוח המרכיב האנושי והדאגה לפרט בכלל החתכים – אוכלוסיית החובה ואוכלוסיית הקבע הראשוני והמובהק.

הסדנה עוסקת במגוון פעילויות לחיזוק הקשר עם הקהילה, הבא לידי ביטוי בשיתוף פעולה הדוק עם עיריית ירושלים, הסברה בבתי ספר טכנולוגיים במרחב ופעילות תרומה לקהילה.

מטא"ם נחשונים 798

מטא"ם נחשונים (פלוגה 798 הוקם בשנת 2007 על יסודות סדנת בית ליד שפורקה. המטא"ם ממוקם במחנה נחשונים באוגדה 340, בסיס חדשני שהוקם על ידי האמריקאים.

המטא"ם נותנת אחזקה שוטפת לאוגדה 340 ויחידות מז"י שונות בתחום הרכב לאור תפיסת האחזקה החילית שממזגת דרגי תיקון א' וב' לדרג אחוד.

המטא"ם מורכב מהסדנה עצמה, שתי פלוגות חיצוניות הממוקמות בחטמ"ר אפרים ובית ליד. הפלוגות נותנות מענה לרכבי הבט"ש של איו"ש ויחידות הממוקמות במרחב בית ליד.

הנגדים והחיילים במטא"ם שותפים לפעילות חברתית לצד פעילות אינטנסיבית ורואים בשיתוף החברה כערך חיוני ("עם בונה צבא בונה עם").

סדנת צריפין 791

סדנת צריפין 791 היא אחת מהסדנאות הוותיקות ביחש"ם. 650 השורשים של הסדנה נטועים בראשית המדינה אז הייתה סדנת רכב השייכת ליחש"ם 652 עם הקמתו ומקום מושבה של מפקדת היחש"ם. עם השנים הפכה לסדנת רכב משמעותית עם תכנית של 1,300 כלים בשנה והכילה בתוכה מחלקת צהר"ם, רפדייה, תת-מכללים, תקרייה ועוד.

כיום הסדנה עוסקת בעולם הרכב ונותנת שירות אדיב ומקצועי ליחידות זרוע היבשה במרכז הארץ ויחידות חיל האוויר בפל"מחים. בסדנה התקרייה הגדולה בפיקוד המרכז אשר משמשת מוקד ידע מקצועי צה"לי לתיקון גלגלים בכלל הסוגים.

הסדנה היא בית חם לאנשי הקבע וחיילים. כל חייל מקבל יחס וליווי אישי ממפקדיו.

לאור פרויקט לאומי "צהל דרומה" אשר במסגרתו מתפנים בסיסים ממרכז הארץ ועוברים דרומה, מתבצעים גם שינויים ארגוניים בסדנה ותכולתה מצטמצמת ואנשיה מתפזרים בין סדנאות היחש"ם. בימים אלו מתאחדת הסדנה עם מוסכי חוץ ועתידה לקום יחידה חדשה וגדולה שישרתו בה כ-180 אנשים..

סדנת הרכב וצ"י 8642

פלוגה 8642 קמה כפלוגה גייסית ב-1956. עברה כמה ארגונים, האחרון ב-2009 שכלל איחוד בין סדנת רכב וסדנת ייעודית. כיום הסדנה נותנת מענה אחזקתי בכל מרחב של פקמ"ז מבאר שבע עד עפולה ומטפלת במגוון רחב של צל"ם: רכב, מלגזות, צב"מ וצ"י, גנרטורים ומנופים. כמו כן, סדנה 8642 משמשת מוקד ידע בתחומים ייחודיים כמו: שיקום פרטי בילום ומושבים לכלל סוגי הרכב ורק"ם. סדנה 8642 היא הסדנה הגדולה ביחש"ם 650 ומונה 176 נגדים, אזרחים וחילים. בימים אלה הסדנה תומכת במאמץ של הפיקוד בטיפול בהפס"דים ברחבי אוגדת יו"ש, תומכת באימונים של יחידות אוגדה 98 ואוגדה 162 ותומכת באימונים שמתקיימים בבא"ף מרכז.

סדנת צמ"ה ונגמ"ש 8537

סדנה 8537 בשמה הקודם - הסדנה הייעודית - הוקמה בשנת 1981 לאחר שינויים ארגוניים ביחש"ם בשנת 2006 ובשנת 2009, הוכפפו מחלקות הנגמ"ש, צמ"ה, מנועייה וייצור. בשנת 2011 שונה שמה באופן רשמי לסדנת הצמ"ה והנגמ"ש. הסדנה עוסקת כיום בשינוי מבנה ארגוני ועתידה לקלוט את מחלקת הרק"ם בתחילת שנת 2015. עיקר ההתמחות של הפלוגה תהיה בתחום חסרי צריח ובהם ביצוע טיפולים בנמר שנכנס למערך חטיבות החי"ר. בנוסף, הפלוגה אחראית על בניין הכוח של יחידת אחזקת הצמ"ה המטכ"לית והפעילה בפעם הראשונה את היחידה במסגרת מבצע "צוק איתן". בשנת 2015 עתידה לקלוט כוח אדם למנועייה ולחזור להפעלת המנועיה בשעת חירום כולל ביצוע טיפולים לחט"ר סימן 4. הסדנה בסימן התעצמות ומהווה דוגמה לסדנת רק"ם מובילה ואיכותית ביחש"ם מרכז.

סדנת האופטרוניקה 8650

הסדנה אחראית על ביצוע אחזקה יזומה ומזדמנת לכל האלקטרואופטיקה והנשק במרחב פקמ"ז וליחידות שמתאמנות ומבצעות תע"ם באיו"ש.

הפלוגה מתפקדת כפלוגה עצמאית החל משנת 2000 ומונה כ-120 אנשי קבע, חיילי חובה ואע"צים המבצעים את עבודתם היומיומית במקצועיות ובאיכות גבוהה תוך שמירה על כללי הבטיחות והקפדה על ביצועי אחזקה ברמת איכות גבוהה ביותר.

בשעת חירום הסדנה מכפילה את כוחה; מצטרפים אליה כ-120 אנשי מילואים והיא הופכת ליחידה הפועלת כמשק מטכ"לי.

הערכים שמובילים את הפלוגה הם:

א. מה שפשוט, פשוט יעבוד.

ב. לא היחיד מנצח אלא הקבוצה.

ערכים אלו באים לידי ביטוי בתרבות ארגונית ובחוסן מנטלי של הפלוגה הן בשגרה והן בחירום.

הסדנה, לאורך השנים, מביאה כבוד רב ליחש"ם ולפיקוד המרכז בתחרויות השונות של אט"ל, מפקד חיל החימוש, מפקדת צמל"ח בתחום הטכני ובתחום ההנדסי.

מוסכי חוץ 655

פלוגת המפקדה 650

פעילות

היחש"ם

בימינו

אנו....

חניכת מיני פיץ'

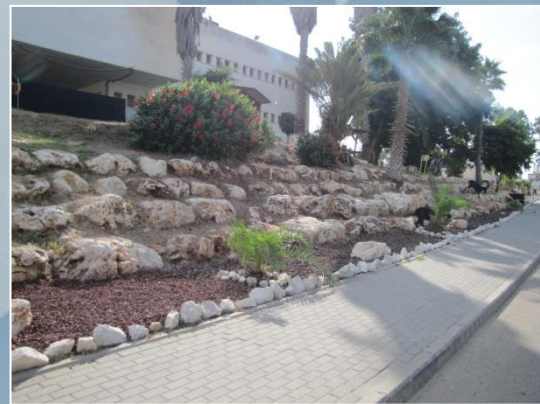

החלפת מפקדים

שיפור חזות המחנה

טקס יום העצמאות

יום המעשים הטובים

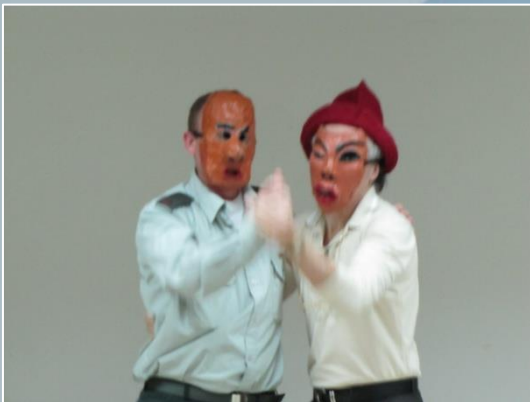

הכנסת ספר תורה

קורס פסגה לנגדים

יום מודעות לבטיחות

רכבים למצטיינים

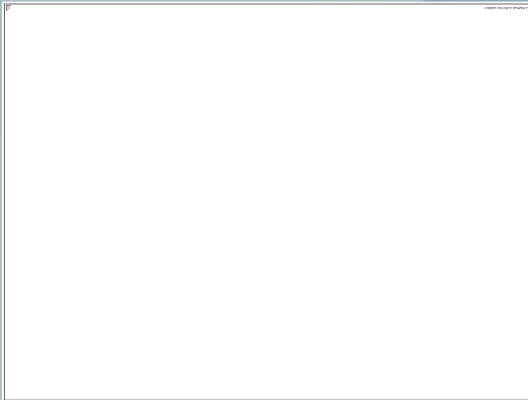

פארק איכות הסביבה

ביקור אלוף פיקוד

ביבליוגרפיה

אחרית דבר